

Aktivistisk klimajournalistik

– et brud med de traditionelle nyhedsnormer?

Fagmodulprojekt i Journalistik

Vejleder: Troels Søgård Henriksen

Antal anslag: 98.188

Af

Maria Ulderup, 71223

William Springer, 71562

Terese Gram, 71219

Magnus Heldager, 71106

Eva Nylander, 71236

Caroline Memborg, 70757

Abstract

This paper examines how the traditional journalistic norms are implemented within climate journalism. The initial assumption has been that climate journalism differs from traditional news coverage. This assumption is explored in an analysis of six articles from Verdens Bedste Nyheder and Politiken. The paper takes its' point of departure in a description of the traditional news criteria and the objectivity norm. Furthermore, different journalistic roles are incorporated in the theoretical part of the paper. In the analysis, the news criteria and the journalistic roles are utilized to shed light on the way these norms and journalistic practices are incorporated in the articles. Finally, it is discussed how climate journalism differs from traditional news coverage and how this affects the conception and implementation of the norm of objectivity. It is concluded that the articles differ from traditional news coverage in the implementation of the norm of objectivity, the lack of conflict and the overall unilateral use of sources which implies a hidden normativity.

INDHOLDSFORTEGNELSE

PROBLEMFELT	5
BEGREBSAFKLARING.....	6
TEORI.....	6
OBJEKTIVITETSNORMEN	7
JOURNALISTISKE ROLLEFORSTÅELSER.....	8
DE FEM VISAK-KRITERIER	9
Nyhedsværdi.....	9
Væsentlighed	10
Identifikation.....	10
Sensation.....	10
Aktualitet	11
Konflikt.....	11
PROJEKTETS VIDENSKABSTEORETISKE STÅSTED	11
GADAMERS FORDOMSBEGREB	11
GADAMER ANVENDT I EN UNDERSØGELSE AF KLIMAJOURNALISTIK.....	12
METODE.....	12
TEKSTNÆR ANALYSE	12
METODISK PRAKSIS	13
LAGKAGEMODELLEN	13
OPERATIONALISERING.....	15
Operationalisering af nyhedskriterierne	15
Operationalisering af journalistroller.....	17
CASE-UDVÆLGELSE AF MEDIER.....	18

Den ekstreme case – Verdens Bedste Nyheder	18
Den kritiske case – Politiken	19
Random Sampling som udvælgelsesstrategi	19
METODISKE STYRKER OG SVAGHEDER	21
ANALYSE	22
VÆSENTLIGHED	23
IDENTIFIKATION.....	24
SENSATION	26
AKTUALITET	27
KONFLIKT	29
JOURNALISTISKE ROLLER.....	31
HÅB – ET NYT NYHEDSKRITERIUM?	33
DELKONKLUSION	34
DISKUSSION	36
KONKLUSION.....	38
LÆSEVEJLEDNING TIL ARTIKLER	40
VORES ARTIKLER	42
STRØMMEN I 2022 VAR GRØNNERE END ÅRET FØR.....	42
PRISSTIGNINGER MØDER KRITIK: ”HVIS MAN GØR DEN KOLLEKTIVE TRAFIK DYRERE, GÅR MAN BAGLÆNS I DEN GRØNNE OMSTILLING”	44
FORSINKELSE AF TRAFIKPROJEKT FÅR KRITIK: DET ER AFGØRENDE FOR VORES CO2-REDUKTION.....	46
LABORATORIER ER KLIMASYNDERE – OG DET VIL KØBENHAVNS UNIVERSITET NU GØRE OP MED.....	48
REGERINGEN VIL FØLGE 34 ÅR GAMMEL SKOVAMBITION TIL DØRS.....	50
13 NYE TILTAG SKAL GØRE BOLIGER I LANDDISTRIKTER GRØNNE – MEN EKSPERT SÅR TVIVL OM EFFEKT	52
LITTERATUR	54

Problemfelt

Journalistik er traditionelt set produceret ud fra tilstræbte objektivitetsidealer og nyhedskriterier. I journalisters arbejdsmetoder består den journalistiske objektivitet i en række resultater, som kildecitater af neutral præsentation. Budskaber i en historie bliver altså nuanceret af divergerende holdninger, for at læseren selv kan tage stilling til, hvad han eller hun mener om en given sag (Ørsten, 2007: 13-14).

Men nu efterspørger unge mediebrugere i højere grad en aktiv stillingtagen for handling i klimajournalistikken. Det fremgår af rapporten “Danskernes brug af Nyhedsmedier 2022” (Schrøder, Blach-Ørsten & Kæmgaard Eberholst, 2022). I rapporten analyseres danskernes mediebrug anno 2022 – blandt andet med fokus på unge voksnes brug af nyhedsmedier. Af de 18-24-årige mener 40 procent, at nyhedsmedier skal tage klar position for klimahandling, mens 27 procent i denne kategori synes, at nyhedsmedier skal reflektere synspunkter. For kategorien 55-64-årige mener 59 procent, at nyhedsmedier skal reflektere synspunkter, mens 15 procent i denne kategori mener, at nyhedsmedierne skal tage klar position for klimahandling (Ibid.: 28).

På baggrund af disse tal begyndte vi at interessere os for klimajournalistikken som særskilt journalistisk felt. Vi finder det interessant at undersøge, hvordan denne form for aktivistisk journalistik adskiller sig fra den klassiske journalistiske praksis.

Vores undersøgelse udspringer af en antagelse om, at dansk klimajournalistik generelt opererer efter andre end – eller modererede udgaver af – de traditionelle nyhedskriterier, journalistiske normer og legitimerende redskaber. Vi vil derfor sætte denne antagelse i spil med praksis i en analyse af klimajournalistiske artikler fra de to medier Verdens Bedste Nyheder og Politiken. Bestræbelsen er, at analysen munder ud i en forståelse af, hvordan klimajournalistikken håndterer de traditionelle journalistiske kriterier og normer.

Afslutningsvis diskuteres analysens resultater op mod de klassiske nyhedskriterier fra redegørelsen og teori afsnittet, og hvad det indebærer for implementeringen af objektivitetsnormen og håndteringen af nyhedskriterierne i klimajournalistisk praksis.

Med afsæt i ovenstående tanker har vi udarbejdet følgende problemformulering og dertilhørende arbejdsspørgsmål:

Hvordan adskiller praksis i aktivistisk klimajournalistik sig fra journalistiske normer i klassisk nyhedsformidling, og hvilke konsekvenser har det for implementeringen af objektivitetsnormen?

- *Hvilke normer og nyhedskriterier karakteriserer klassisk nyhedsformidling?*
- *Hvordan kan aktivistisk klimajournalistik karakteriseres, og hvilke journalistiske roller indtages i denne type journalistik?*
- *Hvilke objektivitetsforståelser kommer til udtryk i håndteringen af journalistiske normer i aktivistisk klimajournalistik?*

Begrebsafklaring

Aktivistisk klimajournalistik

Begrebet dækker over, når nyhedsmedier tager aktiv stilling for klimahandling frem for at nuancere synspunkter i en diskussion (Schrøder, Blach-Ørsten & Kæmgaard Eberholst, 2022: 27). Aktivistisk journalistik forstås som den aktive og deliberative journalistiske rolle fra Peter Bros aktionskompass, som uddybes nedenfor (Bro, 2006: 72).

Klassisk nyhedsformidling

Klassisk nyhedsformidling forstås som den passive og repræsentative journalistiske rolle fra Peter Bros aktionskompass (Ibid.: 72). Endvidere anses denne rolle som den mest klassiske af de journalistiske roller. Dette uddybes nedenfor.

Teori

Projektets teoridel indeholder en redegørelse for objektivitetsnormen, forskellige journalistiske rolleforståelser og VISAK-kriterierne. I analysen inddrages de redegørende afsnit om VISAK-kriterierne og journalistiske rolleforståelser, hvorimod objektivitetsnormen først bringes i spil i projektets diskussion.

Objektivitetsnormen

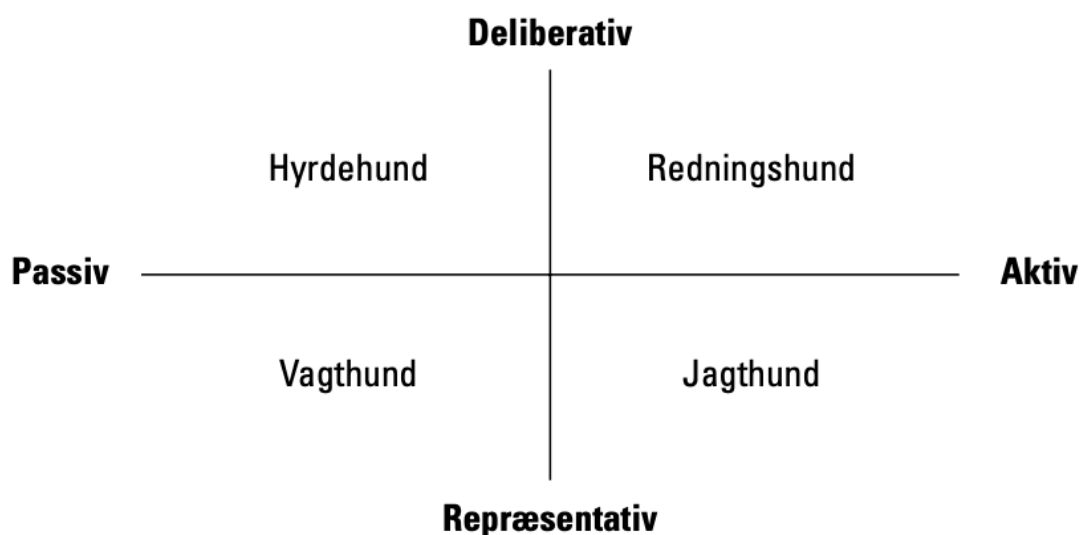
I en journalistisk sammenhæng lægges der blandt forskere ofte vægt på det strategiske og formbare ved begrebet objektivitet, men der findes også positive tolkninger af objektivitetsidealet. Dem, der er negativt stemte over for idealets elasticitet, understreger, at det giver anledning til mistillid til journalistisk praksis. Dem, der er positivt stemte, understreger potentialet i, at journalistisk praksis får mulighed for at involvere sig i progressive bevægelser og bidrage til en form for udviklingstænkning frem for at agere 'neutral' iagttagere (Ytterstad, 2010: 325).

Objektivitetsidealet gennemsyrrer journalisters praksis. Normen er imidlertid abstrakt og tvetydig og anvendes forskelligt (Skovsgaard et al., 2013: 23). Objektivitetsnormen er journalisters middel til at overbevise modtageren om, at deres beskrivelser af verden er pålidelige og gyldige. Normens legitimerende funktion gør den til et ideal og et vejledende redskab i journalistisk praksis. Idealets rolle kan dog diskuteres (Skovsgaard et al., 2013: 24).

På baggrund af Donsbach og Klett (1993) kan der identificeres fire måder at implementere objektivitet på: *no subjectivity*, *balance*, *hard facts* og *value judgments* (Skovsgaard et al., 2013: 25-26). Førstnævnte form for objektivitet udspringer af et påbud om, at journalister skal være distancerede til det objekt, de beskriver og ikke lade deres meninger præge journalistikken. Den form for objektivitet, der kan beskrives med begrebet *balance*, kommer til udtryk ved vægtningen af kilder og synspunkter. En tredje form for objektivitet, der kan betegnes som *hard facts*, handler om objektivitetsnormens forbindelse til nøjagtighed og fakta og indeholder en implicit forståelse af, at der findes en objektiv virkelighed. Slutteligt er der *value judgments*, der tager udgangspunkt i diskussionen omkring, hvorvidt journalistisk objektivitet nødvendigvis betyder en afstandtagen til det objekt, journalisten beskriver, og om det overhovedet er muligt. Kritikere plæderer for en implementering af normen, hvor journalisten tager stilling på baggrund af politiske, sociale eller moralske standpunkter. De forskellige måder at implementere objektivitet på udelukker ikke hinanden (Skovsgaard et al., 2013: 25-26.).

Figur 1.

Aktionskompasset – fremtrædende roller i nutidens nyhedsformidling

Peter Bro, 2006, s. 69

Skovsgaard et al. (2013) argumenterer for, at journalisters individuelle opfattelse af, hvad deres samfundsfunktion består i, besidder en forklaringskraft i forhold til deres praktiske anvendelse af objektivitetsnormen (Ibid.: 22). Den journalistiske profession henter sin legitimitet i påstanden om at tjene offentligheden. Opfattelsen af, hvordan journalistikken bedst gør dette, er imidlertid bestridt. Normative forventninger til dens demokratiske funktion afhænger af, hvilken demokratiforståelse, der er dominerende i et samfund (Ibid.: 26).

Ovenstående model kaldes 'aktionskompasset' og illustrerer ligheder og forskelle mellem idealtypiske journalistroller (Bro, 2006: 67-68). Den passive og repræsentative journalistrolle beskrives, som det fremgår af modellen, med metaforen *vagthunden*. Vagthunden er den mest klassiske af de journalistiske roller (Ibid.: 72). Denne journalistrolle afdækker samfundsmæssige problemer og overlader det til modtageren at afgøre, om der skal gribes ind (Ibid.: 69). Anderledes forholder det sig med den repræsentative og aktive journalistrolle, der beskrives med metaforen *jagthunden*. Her afsluttes det journalistiske produkt ofte med et spørgsmål som "hvad vil du gøre for at løse problemerne?" rettet mod beslutningstagere (Ibid.). For den aktive og deliberative journalistrolle, der beskrives med metaforen

redningshunden, er opfordringen i stedet rettet mod borgere. For journalister af denne type betragtes deliberation – samtalen – mellem borgere som et middel til at løse diverse samfundsmæssige problemer. For journalister, der kan beskrives med metaforen *hyrdehunden*, er deliberation et mål i sig selv (Bro, 2006: 70).

Den repræsentative journalist giver borgere information til eksempelvis at stemme. Den deliberative styrker aktivt debatten og forsøger i højere grad at inddrage borgere i et offentligt forum. Den passive journalist har et mål om at rapportere om de ting, der sker.

Omvendt ser den aktive journalist sig selv som en aktiv medspiller i skabelsen af nyheder (Johnstone et al., 1972–1973; Patterson, 1998 i Skovsgaard et al., 2013: 27).

Skovsgaard et al. (2013) fremsætter hypoteser om, hvordan de forskellige journalistroller forholder sig til objektivitetsbegrebets forskellige former (*no subjectivity, balance, hard facts* og *value judgements*). Vagthunden (*the passive mirror role*) vægter objektivitet højt, er positivt stemt overfor, at subjektivitet ikke bør indgå i journalistisk praksis og er negativt stemt overfor, at det ikke er muligt at adskille sig fra sin egen subjektivitet (Ibid.: 28).

Jagthunden (*the watchdog role*) vægter objektivitet højt, er positivt stemt over for objektivitet som balance og positivt stemt over for objektivitet som faktualitet og nøjagtighed (Ibid.).

Hyrdehunden (*the public forum role*) vægter objektivitet højt, er positivt stemt over for objektivitet som balance og positivt stemt over for objektivitet som faktualitet og nøjagtighed.

Redningshunden (*the public mobilizer role*) vægter ikke objektivitet så højt, som de andre roller gør, er positivt stemt overfor værdiladet journalistik og om objektivitet som faktualitet og nøjagtighed, er negativt stemt over for objektivitet som fraværet af subjektivitet og negativt stemt overfor objektivitet som balance (Ibid.: 29).

De fem VISAK-kriterier

Nyhedsværdi

Der er fem nyhedskriterier, der i dag findes i de fleste lærebøger om journalistisk produktion (Schultz, 2005: 45). Mogensen (1999: 3) mener, at desto flere af nyhedskriterierne, der er til stede i en artikel, desto højere er nyhedsværdien. Nyhedskriterierne går under forkortelsen VISAK, og kan anses som normer, der institutionaliseres i produktion af journalistik (Mogensen, 1999: 1, Schultz, 2005: 53). Her henviser institutionalisering til, at

nyhedskriterierne skal forstås som en indforstået, fælles indstilling til arbejdet, hvilket gør kriterierne til en del af den daglige selektering af nyhedsstof (Schultz, 2005: 44, 53).

Herunder bør det bemærkes, hvordan et historisk udviklingsperspektiv gør disse kriterier dynamiske og kontekstafhængige. Schultz argumenterer for, at nyhedskriterierne sjældent har en selvstændig forklaringskraft, men at de oftest bruges i den efterfølgende argumentation og diskussion af valg og fravalg, hvorfor de er med til at forme den praktiske anvendelse af kriterierne (Ibid.: 51).

Væsentlighed

Nyheder skal være relevante for læseren, men dette kan være et vanskeligt kriterium at definere, for hvornår er noget egentlig væsentligt? Kriteriet skal overordnet forstås således, at en nyhed er væsentlig, såfremt den omhandler diskussion af, trusler mod eller ændringer i samfundet, som læseren er en del af (Mogensen, 1999: 7). Den redaktionelle nyhedsudvælgelse vil derfor også variere fra medie til medie, fordi de dækker forskellige institutioner eller samfund.

Identifikation

Mennesker vil gerne kunne identificere sig med dem, de præsenteres for i nyhedsdækningen – og dette sikrer desuden en relation til læserne (Ibid.: 9). En stor del af dette kriterie er at påvirke modtagernes følelser gennem historiens emne, og dette gøres ofte gennem case-historier, hvor man møder de mennesker, der rammes af forskellige samfundsmæssige udfordringer (Mogensen, 1999: 12). Identifikationen kan også styrkes gennem formidlingen; hvis journalisten eksempelvis fortæller historien detaljeret, konkret og på en facon, der vækker følelser hos læseren (Ibid.).

Sensation

Nyhedskriteriet sensation betyder, at nyheder gerne skal handle om noget, der adskiller sig fra det normale idet kriteriet henviser til det usædvanlige. Begivenheder, der blot spejler det stabile samfund, er altså ikke sensationelle, hvorimod afvigelser fra normalen har nyhedsværdi (Mogensen, 1999: 3).

Aktualitet

Dette nyhedskriterie står i relation til den tidsmæssige dimension og har altså en måleenhed; tid (Mogensen, 1999: 5; Schultz, 2005: 47). Aktualitet synes derfor at være kravet om det nye i en nyhed, og kriteriet henviser dermed til, hvordan nyheder ofte er historier om begivenheder, der enten lige har fundet sted eller skal til at finde sted (Mogensen, 1999: 5). Dog kan aktualitet også forstås både bredere og mere kontekstafhængig, idet kriteriet også indkapsler emner, der er oppe i tiden såvel som den proces, hvor et nyhedsmedie vælger at aktualisere en dagsorden (Mogensen, 1999: 5; Schultz, 2005: 48).

Konflikt

Når samfundet står overfor ændringer, vil der altid være forskellige holdninger til, hvordan problemer skal løses. Derfor vil alle de historier, der kan kategoriseres som væsentligt, altid være konfliktfyldte. Pressen har til opgave at facilitere offentlig debat, der skal tjene demokratiet, og derfor prioriteres konfliktstof altid (Ibid.: 13). Konflikt betegnes ofte som det mest udbredte nyhedskriterium – bl.a. fordi det også fungerer som et brugbart vinklingsredskab i fremstillingen af en historie (Schultz, 2005: 48).

Projektets videnskabsteoretiske ståsted

Vi vil i dette afsnit redegøre for projektets videnskabsteoretiske ståsted ved en kort gennemgang af Gadamer's filosofiske hermeneutik og fordomsbegreb. Hertil vil vi komme ind på, hvordan denne viden skaber et udgangspunkt for projektets proces.

Gadamer's fordomsbegreb

Gadamer beskæftiger sig med erkendelse som et dialektisk samspil mellem fordom og tekst. Fordommen betragtes i den filosofiske hermeneutik som produktiv for erkendelsen. Dybere indsigt i et fænomen sker, når forskerens fordom løbende ændres og udvides i mødet med det objekt, der undersøges (Gadamer, 1960: 254). Fordomme er altså i en hermeneutisk kontekst ikke noget entydigt negativt, men de skal snarere forstås som interimistiske ”domme”, som Gadamer selv kalder dem, der blot er faldet før hele genstandsfeltet for fortolkning er undersøgt, og dommen får sin værdi (Ibid.: 258).

Gadamer anvendt i en undersøgelse af klimajournalistik

Vi har valgt Gadammers tilgang for at imødekomme de fordomme, der vil være til stede i mødet med de udvalgte journalistiske artikler om klima fra udvalgte medier. Ved at være bevidste om disse fordomme – vi som læsere besidder – inden og under mødet med teksterne, kan vi forholde os mere åbne til processen, hvorfra vores fordomme kan have ændret sig eller blot have udvidet sig.

Gadamer understreger betydningen af fordomme i analysen af tekster, og vi anser dette som særligt relevant, når man undersøger klimajournalistikken, da vi efterstræber at være opmærksom på, hvad der sker i mødet mellem vores fordomme og projektets empiri.

Her er det tilmed vigtigt at nævne, at der ikke findes én objektiv metode, der kan føre os frem til sandheden, men at metoden må tilpasses den specifikke situation og det objekt, der undersøges. Vi mener, at dette kan være relevant, når man undersøger klimajournalistikken, da det er vigtigt at være bevidst om, hvilken metode man anvender til at undersøge emnet, og hvordan man kan tilpasse metoden til de specifikke udfordringer og muligheder, der kan opstå, når man undersøger et komplekst emne.

Metode

Tekstnær analyse

Tekstnær analyse er et metodisk redskab, som giver adgang til det, der står i, mellem og bag ved linjerne i en tekst. Metoden opererer på et tekstnært niveau, hvilket muliggør, at man analytisk kan opnå ny viden og indsigt ved at stille skarpt på detaljer i en given tekst, som man ellers ikke ville kunne se (Blom, 2014: 164).

Som metode er der i den tekstnære analyse en grundantagelse om, at enhver tekst aldrig er én til én med virkeligheden. Der ligger altid en dybere sandhed, hvilket metoden er et værktøj til at grave frem via dens fire egenskaber; form, indhold, kontekst og diskurs. Ved at benytte tekstnær analyse som metode, kan man derved nå ud over den viden, man ville få, hvis man blot spurgte journalisten, kilden eller modtagerne (Ibid.: 165-166). I vores analyse har vi fokus på *form*, *indhold* og *kontekst* frem for *diskurs*.

Vi har valgt at arbejde kvalitativt med tekstnær analyse for at klarlægge, hvordan de traditionelle journalistiske normer håndteres i klimajournalistikken. Nyhedskriterierne operationaliseres, og vi anvender 'lagkagemodellen' i analysen af de udvalgte artikler.

Metodisk praksis

I dette afsnit præsenteres 'lagkagemodellen', der anvendes som tekstnært analytisk værktøj. Vores version af modellen henter inspiration fra Mogensen (1999). Desuden bestræber vi os i analysen på at forholde os åbent til empirien, således at der skabes mulighed for, at vores empiri kan bidrage med nye kriterier, der afviger fra vores forventning. Dette samstemmer med vores hermeneutiske tilgang. Først præsenteres modellen, hvorefter operationaliseringen af nyhedskriterierne vil beskrives.

Lagkagemodellen

Denne model bygger på antagelsen om, at tilstedeværelsen af de fem nyhedskriterier styrker en artikels nyhedsværdi (Mogensen, 1999: 1). Modellen kan anvendes i det forberedende arbejde, men her anvendes den som tekstnært analyseværktøj (Ibid.: 16). Udover de overordnede kodningskategorier i nyhedskriterierne gøres der brug af en tredimensionel operationalisering, idet de fem nyhedskriterier inddeles i emne, research og formidling. Emne relaterer sig til det, historien handler om, hvor research handler om de journalistiske valg, der træffes i form af kildevalg, vinkel mv. Formidling dækker over, hvordan man præsenterer sin artikel, herunder de sproglige virkemidler (Ibid.).

Med inspiration fra tilgangen til det analytiske arbejde ved semistrukturerede interviews bruges kriterierne som vores deduktive koder. Her anvendes den nedenstående operationalisering som redskab til at meningskondensere empirien (Kvale & Brinkmann, 2015: 267). Hertil ses den analytiske proces dialektisk, sådan at arbejdet med vores empiri kan skabe nye koder, der optræder induktivt i materialet (Ibid.: 271). Dette vendes der tilbage til senere i analysen, hvorfor det kun er de deduktive koder, der fremgår af modellen. Til trods for den systematik og transparens, som lagkagemodellen kan bidrage med til undersøgelsen, er det relevant at understrege, hvordan analysearbejdet er en fortolkningsproces (Mogensen, 1999: 16). Her trækker vi på principper fra den hermeneutiske tradition, idet det dialektiske arbejde er en vekselvirkning mellem del og

helhed, samt princippet om at eksplicitere vores forforståelse, således at vi præsenterer hypoteser og teoretisk forankring inden og undervejs i arbejdet (Kvale & Brinkmann, 2015: 275).

Nedenfor ses den version af lagkagemodellen, som vi har anvendt til at systematisere vores analyseproces. Modellen optræder igen i projektets analysedel, hvor den er udfyldt med + og - eller med +/- for at visualisere for læseren, hvorvidt kriterierne er til stede i de artikler, vi analyserer.

Artikler	Koder	Aktualitet	Sensation	Identifikation	Væsentlighed	Konflikt
A1	Emne Research Formidling					
A2	Emne Research Formidling					
A3	Emne Research Formidling					
A4	Emne Research Formidling					
A5	Emne Research Formidling					
A6	Emne Research Formidling					

Operationalisering

Operationalisering er et begreb for den proces, hvor man går fra et baggrundskoncept til målbare observationer/tolkninger (Adcock & Collier, 2001: 530). I denne undersøgelse fungerer de fem nyhedskriterier som baggrundskoncept, hvilket henviser til den brede forståelse af et givent fænomen (Ibid.: 532).

Et systematiseret koncept er derimod den afgrænsede litterære forståelse af baggrundskonceptet, som anvendes i den konkrete undersøgelse. Systematiseringen ligger i at definere konceptet ud fra en teoretisk begrebsliggørelse, der er i overensstemmelse med undersøgelsens formål (Ibid.: 533). Det systematiserede koncept i undersøgelsen præsenteres i det redegørende afsnit om VISAK-kriterierne, hvor der trækkes på Schultz (2005) og Mogensen (1999).

I denne operationaliseringsfase anvendes inspiration fra Weldinghs (2018) undersøgelse af konstruktiv journalistik, hvor hun anvender nyhedskriterierne som kvantitative koder. Men da indikatorerne i Weldinghs undersøgelse ikke er særlig anvendelige for en kvalitativ fortolkning af, hvordan kriterierne anvendes i artiklerne, læner vi os i højere grad op ad Mogensens (1999) kvalitative definitioner og inddeling af kriterierne i tre dimensioner (emne, research og formidling).

Operationalisering af nyhedskriterierne

Vores operationalisering henter inspiration fra Adcock og Collier (2001), og de systematiserede koncepter defineres på baggrund af Mogensen (1999).

Baggrundskoncepterne er de forskellige nyhedskriterier, de systematiserede koncepter defineres ved anvendelse af Mogensens (1999) definitioner af nyhedskriterierne og indikatorerne udvikles på baggrund af de systematiserede koncepter ved at omformulere Mogensens (1999) definitioner til spørgsmål, der stilles til artiklerne i analysen. Nedenfor følger en oversigt over de spørgsmål, vi stiller til artiklerne undervejs i analysen.

Spørgsmålene er delt op i tre niveauer (emne, research og formidling). Det er på baggrund af følgende spørgsmål, at lagkagemodellen, som blev uddybet ovenfor, udfyldes i analysen.

Ved operationaliseringen af væsentlighedskriteriet ser spørgsmålene ud som følger:

- Emne: *Er historien i sig selv væsentlig for læseren som medlem af samfundet?* (Mogensen, 1999: 9).
- Research: *Indeholder historien research, der relaterer den til noget, der er principielt væsentligt for samfundet?* (Ibid.).
- Formidling: *Lægges der i formidlingen vægt på saglighed og objektivitet? Lægges der vægt på at belyse emnet fra flere sider? Lægges der vægt på fakta, logisk analyse og eksplicitte holdninger?* (Ibid.).

Ved operationaliseringen af identifikationskriteriet ser spørgsmålene ud som følger:

- Emne: *Har historien direkte betydning for læseren? og Handler historien om nære forhold og følelser?* (Ibid.: 13).
- Research: *Indeholder historien kilder, som læseren kan identificere sig med?* (Ibid.).
- Formidling: *Er historien formidlet på en måde, som fordrer indlevelse? Er der fokus på personer, personlige relationer, subjektive oplevelser, følelser, holdninger eller perception? Anvendes der dramatiske virkemidler i formidlingen af historien?* (Ibid.).

Ved operationaliseringen af sensationskriteriet ser spørgsmålene ud som følger:

- Emne: *Handler historien om noget, der i sig selv bryder med det selvfølgelige?* (Ibid.: 4).
- Research: *Indeholder teksten overraskende elementer? Optræder der opsigtsvækkende kilder i artiklen?* (Ibid.).
- Formidling: *Anvendes der sensationelle ord såsom "usædvanligt", "Første gang", "den eneste", "mere end nogensinde" o. lign.? Er historien skarpt vinklet? Fremhæver formidlingen kontraster?* (Ibid.).

Ved operationaliseringen af aktualitetskriteriet ser spørgsmålene ud som følger:

- Emne: *Handler historien om noget, der lige er sket eller skal til at ske? Følger historien op på en anden historie af ældre dato?* (Ibid.).
- Research: *Er kilderne særligt aktuelle? Er der materiale fra hændelsesstedet?* (Ibid.).

- Formidling: *Relaterer historien sig til noget, der er aktuelt?* (Ibid.: 7).

Ved operationaliseringen af konfliktkriteriet ser spørgsmålene ud som følger:

- Emne: *Omhandler historien i sig selv en konflikt?* (Ibid.: 15).
- Research: *Har journalisten opsøgt divergerende synspunkter på emnet?* (Ibid.).
- Formidling: *Tydeliggøres konflikten i formidlingen af historien? Anvendes der et sprogbrug med metaforiske udtryk fra eksempelvis krig eller sportskampe?* (Ibid.).

Operationalisering af journalistroller

For at gøre journalisters rolleforståelser og praksis håndgribelig, så de kan anvendes i undersøgelsens analyse, trækkes der på Bro (2006) og Skovsgaard et al. (2013) i operationaliseringen. Desuden knyttes der hos Skovsgaard et al. (2013) an til forskellige objektivitetsforståelser og praksis i implementeringen af objektivitetsnormen. Dette bringes først i spil i projektets diskussion og indgår derfor ikke som en del af operationaliseringen af de journalistiske roller.

Som ved operationaliseringen af nyhedskriterierne henter vi inspiration fra Adcock og Collier (2001), men i denne sammenhæng vendes fremgangsmåden på hovedet. Det vil sige, at vi starter med indikatorerne i form af spørgsmål, der lægger op til en kategorisering af, hvilke journalistroller, der er til stede i vores empiri. Spørgsmålene stilles til artiklerne i analysen, og svaret på dem fører videre til de systematiserede koncepter, der består af dikotomierne fra aktionskompasset; passiv/aktiv og repræsentativ/deliberativ. Det er sammenkoblingen af disse, der afgør, hvilken journalistrolle, der henvises tilbage til. Vi bevæger os således fra indikator-niveau til sammenkoblingen af de systematiserede koncepter, der til sidst afgør, hvilket baggrundskoncept (hvilken journalistrolle), som en given artikel læner sig op ad.

Vi har herunder visualiseret operationaliseringen i en model. Det er hertil essentielt at understrege, at journalistrollerne er idealtypiske, og at distinktionen mellem rollerne derfor kan være mere flydende i praksis.

Case-udvælgelse af medier

Vi vil nu redegøre for vores strategi til udvælgelse af de medier, som vi vil analysere. I projektet bruger vi to former for cases; nemlig den ekstreme case og den kritiske case (Flyvbjerg 2010: 475). Vi vælger to medier, som producerer aktivistisk klimajournalistik. Vi har i vores analyse en ekstrem case, som kan give svar på, hvordan aktivistisk journalistik ser ud i yderste konsekvens, og en kritisk case, som kan sige noget om, hvordan aktivistisk journalistik ser ud i den mere almindelige dækning. Dette bevirker, at vi får et nuanceret blik på de forskellige praksisser inden for aktivistisk klimajournalistik (Ibid.: 475-477).

Den ekstreme case – Verdens Bedste Nyheder

Når man vælger en ekstrem case, er det for at markere en pointe på en dramatisk måde. Formodningen er her, at det er en case, som måske ikke er særlig repræsentativ, men den kan sige noget om, hvordan et givent fænomen udspiller sig i yderste konsekvens (Ibid.: 474).

Man kan for eksempel sige, at Verdens Bedste Nyheder (herefter VBN) er et ekstremt eksempel på et medie, som laver aktivistisk klimajournalistik med deres ”Kloden”-sektion. Casen er måske ikke særlig velegnet til at generalisere mediets principper ud til mange andre medier, men den kan sige noget om, hvordan aktivistisk klimajournalistik ser ud i yderste konsekvens.

Vi har valgt VBN som ekstrem case. Mediet er uafhængigt og dansk, og det producerer konstruktiv journalistik om fremskridt og løsninger på klodens største udfordringer. Formålet er, ifølge mediets hjemmeside, at give danskerne et nuanceret og aktuelt billede af verden, som ikke kun viser tragiske historier om krig, fattigdom og katastrofer. Det fremgår af mediets egen hjemmeside, at de tror på, at nuanceret viden skaber håb, som skaber motivation til handling.

Grundlaget for at kalde VBN for en ekstrem case på aktivistisk journalistik er, at de har et relativt ensporet fokus. Der fortælles kun om det positive i en historie, når det gælder deres journalistik om klima (Flyvbjerg, 2010: 475). De laver altså åbenlyst aktivistisk journalistik, da de aktivt tager stilling til klimaspørgsmålet.

Den kritiske case – Politiken

Som en en kritisk case har vi valgt Politiken. I modsætning til den ekstreme case defineres den kritiske case som mere generaliserende.

Man skal tænke: ”Hvis dette gælder for denne case, gælder det nok for de fleste andre”. Den skal altså enten kunne falsificere eller verificere en påstand (Flyvbjerg, 2010: 476).

Vi anser Politiken som en oplagt case, da mediet er en omnibusavis, der tilstræber objektivitet, samtidig med at de tilegner sig en aktivistisk rolle ved at kalde sig ”Danmarks klimaavis”, hvilket fremgår af mediets hjemmeside. Politiken var med 495.000 læsere den mest læste avis i Danmark i 2021 og 2022 (Goos, 2022). Her ville man kunne argumentere for, at Politiken er det klassiske eksempel på, hvordan man bedriver aktivistisk klimajournalistik i en dansk kontekst.

Samtidig har Politiken med dens selverklærede kaldenavn aktivt kastet sig ind i klimakampen. Af mediets egen hjemmeside fremgår det, at deres klimajournalistik skal gøre en forskel med bud på løsninger og give inspiration til, at man kan gøre noget godt for klimaet.

Random Sampling som udvælgelsesstrategi

Nedenfor redegøres der for vores fremgangsmåde ift. udvælgelsen af selve nyhedsartiklerne, der skal danne grundlag for vores analyse.

En strategi for udvælgelse af artikler skal sikre, at vores eventuelle bias ikke kommer til at indgå i udvælgelsen af artiklerne. Med en tilfældig udvælgelse af en større pulje af artikler sikrer vi, at der er mindre risiko for, at det sker (Krippendorf, 2004: 113).

Derfor er vores strategi Random Sampling. Udvalget bliver ikke fuldstændig randomiseret, da vi gerne vil have et aktuelt blik på den klimaaktivistiske journalistik, eftersom rapporten ”Danskernes brug af nyhedsmedier 2022”, som denne opgave er baseret på, henvender sig til de seneste tal inden for nyhedsforbrug fra danskerne. Vi sætter derfor en tidsramme for, hvornår de forskellige artikler er publiceret på de respektive medier, hvorefter vi laver en tilfældig udvælgelse af de artikler. Vores tidsramme er fra december 2022 og tilbage til april 2021. Denne tidsramme er fastlagt ud fra, at VBN har et mindre oplæg end Politiken, og vi derfor måtte gå tilbage til april 2021 for at indsamle en mængde artikler, vi mente var fyldestgørende til puljen. Vi vurderer, at 15 artikler er tilstrækkelig højt sat for at kunne foretage en tilfældig udvælgelse.

Nedenfor gennemgås de kriterier, vi har opstillet i udvælgelsen af artikler. Det har vi gjort for at artiklernes form og indhold ikke varierer i for høj grad til, at en sammenligning i analysen vil være usammenhængende og misvisende.

Ud over artiklerne vil vi beskrive de puljer, som artiklerne inddeles i til randomiseret udvælgelse.

Artiklen skal relatere sig til klimaforandringer

Eftersom vi beskæftiger os med klimajournalistik, er det vigtigt, at vi afgrænser os til artikler, der relaterer sig klimaforandringer.

Skal være udarbejdet af mediets egne journalister

Vi har besluttet, at artiklerne, der indgår i puljerne, skal være udarbejdet af mediets egne journalister og ikke telegrammer taget fra et nyhedsbureau.

Det skal være en nyhed (og ikke f.eks. opinionsstof, analyse mm.)

Da opinionsstof og analyser ofte er et udtryk for skribentens holdning, vurderer vi ikke, at det ville være relevant for vores undersøgelse.

Det skal ikke være en case-historie.

Eftersom VBN generelt afholder sig fra at lave historier, som er baseret på cases i deres journalistik, har vi nedfældet et kriterium om, at disse historier ikke skal inddrages fra Politiken.

Det skal være internationalt stof

En forskel på VBN og Politiken er, at at VBN sjældent – hvis ikke aldrig – beskæftiger sig med klimanyheder, der udelukkende omhandler Danmark og danske forhold. Derfor vil vi udelukkende fokusere på internationalt stof.

Argumentet, for at vælge disse fem kriterier for udvælgelse til puljen af artikler, er, at både Politiken og Verdens Bedste Nyheder producerer nyheder, der lever op til alle fem kriterier, og dermed vil en udvælgelse af disse nyheder give en mere retvisende sammenligning.

Vi vil samle de 15 nyeste artikler fra henholdsvis Politiken og VBN, som handler om klima og lever op til kriterierne, i to puljer. Artiklerne i disse puljer vil leve op til de førnævnte kriterier. Ud fra hver pulje vil vi udtrække tre artikler med randomiseret sampling, og disse vil danne grundlaget for vores videre analyse.

I puljerne fra hvert medie nummereres artiklerne fra ét til 15. Derefter laver vi en lodtrækning, så vi finder tre tilfældige artikler fra hver pulje (Krippendorf, 2004: 114-115).

Metodiske styrker og svagheder

Svagheder

Vores opgave tager udgangspunkt i aktivistisk klimajournalistik, hvilket kan være et begreb af flere dimensioner. Det kan diskuteres, hvad det helt præcist betyder, og i faglitteraturen optræder forskellige definitioner af begrebet. Vi har indsnævret vores definition fra den, der indgår i rapporten "Danskernes brug af nyhedsmedier 2022", da det også var denne, vores interesse udsprang fra. Vi er dog klar over, at begrebet som nævnt kan defineres på flere måder, og at det derfor kan have konsekvenser for undersøgelsens validitet (Skovsgaard & Svith, 2014: 62).

Vi arbejder ud fra en hermeneutisk tradition, hvilket blandt andet vil sige, at vores for forståelse præger mange af vores tolkninger. Da vi er journaliststuderende, som er skolet i klassisk nyhedsformidling og tilhører en generation, der i høj grad er vokset op med en bestemt forståelse af klimaforandringerne, kan vi have både faglige og personlige interesser i emnet, hvilket kan påvirke undersøgelsens reliabilitet (Ibid.: 68).

I forhold til vores operationalisering af nyhedskriterierne og journalistroller er vores indikatorer udarbejdet ud fra en vurdering på baggrund af vores teoriapparat. Her kan vores subjektive for forståelse, som kommer af vores hermeneutiske tilgang, især have haft en effekt på den måde, vores indikatorer er designet. Dette kan have konsekvenser for reliabiliteten, da undersøgelsen muligvis havde set anderledes ud, hvis det var andre, der havde foretaget den (Ibid.).

Vores reliabilitet kan også få nogle begrænsninger ved vores valg af tekstnær analyse som metode. Her bygger den, på samme vis som vores operationalisering, på subjektive fortolkninger i og med, at vores analyse er bygget på egne analytiske påstande. Der er altså i vores metode ikke et krav til, at der ville komme samme resultater, hvis andre studerende og forskere havde foretaget samme analyse, og det kan have konsekvenser for vores reliabilitet (Blom, 2014: 178).

Styrker

I forhold til vores videnskabsteoretiske udgangspunkt – Gadammers hermeneutik – kan det anskues som en fordel, at vi aktivt har benyttet vores fordomme om klimajournalistik, herunder til at formulere en hypotese, da vi hermed har været opmærksomme på, hvordan vi potentielt kunne påvirke vores resultater. Validiteten af vores undersøgelse højnes ved, at vi har operationaliseret nyhedskriterierne og de journalistiske roller for at gøre dem målbare, og at vi dertil har diskuteret de konklusioner, vi drager heraf (Skovsgaard & Svith, 2014: 64).

Undersøgelsens reliabilitet øges yderligere ved, at vi hver især har kodet de forskellige artikler – hvilket skaber interkodereliasibilitet (Elmelund-Præstekær, 2014: 199) – hvorefter vi har ensrettet vores svar ud fra fælles diskussioner. At vores artikler er vedlagt, at vi har benyttet tekstnære referencer, og at vi har fremlagt, hvilke argumenter der er for vores analytiske påstande i analysen øger validiteten og reliabiliteten yderligere, da det skaber større transparens (Blom, 2014: 179). Vi vurderer hertil, at vores transparens og valide konklusioner kan skabe en analytisk overførbarhed, således at vores konklusioner kan holdes op imod lignende omstændigheder – eksempelvis andre medier, der beskæftiger sig med klimajournalistik eller agerer aktivistisk.

Analyse

I det følgende afsnit vil vi analysere de seks tilfældigt udvalgte artikler fra VBN og Politiken for at karakterisere klimajournalistik. Vi vil her undersøge de forskellige nyhedsmediers valg af emne, research og formidling i deres artikler ud fra vores teoriapparat om nyhedskriterier og journalistiske roller. Slutteligt vil vi analysere, hvilke journalistiske roller, der indtages i klimajournalistikken for dernæst at komme med et bud på et nyt nyhedskriterie for denne genre.

På baggrund af ovenstående vil vi besvare følgende arbejdsspørgsmål:

- *Analysespørgsmål: Hvordan kan klimajournalistik karakteriseres, og hvilke journalistiske roller indtages i denne type journalistik?*

Artiklerne, der analyseres, kan findes i de vedlagte bilag. Vi har valgt at navngive dem således:

VBN:

- På vej mod fossilfrie byer = A1
- Glasgow vil plante 18 millioner træer = A2
- Klimadom over en af Europas største økonomier = A3

Politiken

- Chefforhandler finder de helt store ord frem: »Den største klimalov nogensinde« er på vej = A4
- Sverige sat på plads: Nu hviler verdens klimaøjne på Kina = A5
- I nat landede et centralt klimaforslag fra EU: »Det tyder på, at Frankrig og Sverige er blevet sat på plads« = A6

Væsentlighed

Man kan argumentere for, at alle de udvalgte artikler lever op til væsentlighedskriteriet i forhold til valg af emne. Derudover er de to artikler fra Politiken, der handler om COP27 og om, hvor mange penge store aktører som EU, Kina og USA skal bruge på at kompensere CO₂-udledninger til fattige lande, væsentlige, da disse konsekvenser har stor betydning for det internationale samfund og dets økonomi.

Ved spørgsmålet om, hvorvidt artiklerne bygger på objektivitet og saglighed i forhold til research, bliver det lidt mere nuanceret. Især hvis man ser på forskellen mellem de to mediers praksis. Det er observeret, at artiklerne både fra VBN og Politiken generelt bygger deres historier på underbygget fakta, så i den forstand lægges der vægt på objektivitet og saglighed.

Hvis man til gengæld ser på, om forskellige synspunkter om et givent emne bliver fremlagt, er VBN generelt entydige. F.eks. bruges der kun kilder fra den skotske regering i historien om, at Glasgow vil plante flere træer (A2). Der bliver ikke fremlagt nogle modsatrettede holdninger, og der er heller ikke nogen ekspertkilder som uddyber, hvad dette tiltag rent faktisk gør. Dette kan være med til at svække væsentligheden i historierne, eftersom det ofte indikerer væsentlighed, hvis der er fremlagt nogle diskussioner mellem to repræsentative synspunkter om et emne (A2).

I historierne fra Politiken bliver synspunkterne uddybet lidt mere, men der er forbehold. Det kan især ses i A4. Her uddybes det til sidst i artiklen, at virksomheder bekymrer sig over, at det vil gå ud over konkurrencen fra virksomheder uden for EU, hvis de europæiske virksomheder skal betale kvoter for det CO₂, de udleder (A4, l. 58-73). Her er altså en ulempe ved initiativet, så læseren selv kan tage stilling til, hvad vedkommende synes om diskussionen. Det bliver dog kun beskrevet i to ud af 14 afsnit, hvor resten er positive beskrivelser af den nye lov, hvilket medfører, at man kan argumentere for, at Politiken aktivt har taget et valg om, hvilken side af sagen, de har valgt at fokusere mest på. Således er der ikke en helt igennem saglig og ligelig fordeling af de forskellige synspunkter, der er knyttet til artiklens emne.

Identifikation

Ser vi først og fremmest på VBN's valg af emner, kan vi overordnet se, at de ikke har direkte betydning for læseren; at påvirkningerne er mere indirekte. I A1, der omhandler fremtidens fossilfrie byer, kan vi se, at emnet særligt relaterer sig til de læsere, der bor i storbyer – og som interesserer sig for klima. Emnet taler ikke til læserens følelser. Det samme kan siges om A2; historien om træplantning i Glasgow. Her vil man også som byboer og klimainteresseret kunne finde en form for identifikation i emnet, men den er indirekte og appellerer derfor ikke til alle, da der ikke eksempelvis er blevet brugt erfaringskilder. I Den sidste artikel fra VBN – historien om klimaaktivisterne, der har vundet en retssag mod den tyske stat (A3, l. 3) – bærer emnet i højere grad præg af identifikation hos læserne qua 'den lille mand mod systemet'-emnet, der taler mere til læsernes følelser. Dette fremgår i citatet fra klimaaktivisten: "Det er en kæmpe succes – for alle og især for os unge [...]" (A3, l. 15). Her ser vi også, at artiklen retter sig mod unge læsere.

VBN har forholdsvis få kilder i deres historier. Eksempelvis kan vi se i A1, at der kun er inddraget én mundtlig kilde – en ekspert (A1, l. 27), og dermed ikke en, som de fleste kan identificere sig med – og to skriftlige kilder; en tænketank (A1, l. 38), og FN (A1, l. 15), hvilket vi også anskuer som kilder, der ligger fjernt for de fleste almene læsere. I A2 er kildevalget endnu mere sparsomt, her er det kun den skotske regering, der er kilde (A2, l. 15), og journalisten har ikke talt med nøglepersoner. I A3 inddrages derimod delvist relaterbare kilder, da vi her hører fra en af de unge aktivister, der har vundet retssagen mod staten (A3, l.

15). Her kan man identificere sig med kilden, såfremt man er ung eller klimaaktivist. Her bør man dog nævne, at klimaaktivisten er den eneste relaterbare kilde i historien.

VBN's artikler er forholdsvis neutrale i deres sproglige formidling og ordvalg – dog med få undtagelser. Eksempelvis bliver A1 indledt med en malerisk beskrivelse af en storby, der kan skabe identifikation hos læseren (A1, l. 10). Det samme kan dog ikke siges om A2, der nærmest udelukkende består af 'hårde facts'. A3 er også udelukkende skrevet i et neutralt sprog, men her inddrages til gengæld citater fra klimaaktivister, der er følelsesladede (A3, l. 15), hvilket bidrager til en vis identifikation. Desuden kan vi flere steder i artiklerne se, at der opfordres til håb via formidlingen. For eksempel da der nævnes fordele ved træplantning (A2, l. 20) og i de entusiastiske udtalelser fra klimaaktivisterne, der har vundet retssagen (A3, l. 15), hvilket potentielt kan skabe håb for danske aktivister.

Politikens emner har heller ikke umiddelbart direkte betydning for læseren. Alle tre historier omhandler internationale forhold, der påvirker klimaet. I A4 ser vi dog, at emnet også indbefatter handelsforhold, der kan påvirke virksomheder og forbrugere (A4, l. 48). Her kan man argumentere for, at ændrede økonomiske forhold kan have direkte betydning for læseren som forbruger eller virksomhedsejer.

I de tre udvalgte artikler bærer Politikens kildevalg generelt præg af, at kilderne ikke er direkte relaterbare for læserne. Artikel fire indeholder to kilder, der begge er "store figurer", underforstået formanden for EU-forhandlingerne (A4, l. 14) og en professor (A4, l. 24). I A5 fremgår der ingen direkte kilder, og de, der henvises til, er magtfulde politikere (A5, l. 9). I A6 er der kun én kilde, og det er avisens egen klimaredaktør (A6, l. 21). Vi kan altså se, at de udvalgte artikler har en lav grad af identifikation i kildevalget.

To af de tre artikler er forholdsvis neutralt udlagt – A4 og A6, men ordvalget i A5 indikerer i høj grad, at skribenten – der er klimaredaktør på Politiken – favoriserer det ståsted, som den svenske klimaminister repræsenterer, mens USA og Kina sættes i dårligt lys. Dette ses bl.a. i ordvalg som "Hun tog det med oprejst pande, Sveriges 26-årige klimaminister [...]" (A5, l. 9) og "For i ulandenes version slipper kineserne for regningen for at rydde op efter katastroferne, selv om Kina er verdens største udleder af drivhusgasser" (A5, l. 29).

Sensation

I artiklerne fra VBN kan det vurderes, at sensationskriteriet i forhold til valg af emne er til stede – dog i større eller mindre grad. I A3 fremtræder det sensationelle element i høj grad. Der kan argumenteres for, at det ikke er hver dag, at Tysklands regering ”slæbes” i retten af klimaaktivister, fordi regeringens klimapolitik er utilstrækkelig. Samtidig får klimaaktivisterne medhold i sagen, som ekspertkilden kalder ”[...] den mest vidtrækkende beslutning om klimabeskyttelse [...] nogensinde” (A3, l. 33-34). I A1 ses det sensationelle element i, at professor Henrik Madsen fortæller, at der allerede findes teknologi til forholdsvist ”nemt” og ”hurtigt” at gøre byer næsten fossilfrie (A1, l. 27-29). I forhold til A2 kan man argumentere for, at sensationsaspektet er til stede i mindre grad eller slet ikke. Selvom 18 millioner træer er talmæssigt sensationelt, så vides det ikke om, det er noget særligt, at Skotland vil plante så mange træer, da der i artiklen ikke er noget at sammenligne med.

I forhold til research optræder der ikke særligt opsigtsvækkende kilder i nogen af artiklerne fra VBN. Sensationen hæfter sig mere på emnet, men overraskende research-elementer kan eksempelvis identificeres i A1, hvor den indirekte kilde, The Coalition for Urban Transitions, vurderer ”[...] at byernes drivhusgasledninger kan mindskes med 90 procent inden 2050” (A1, l. 40-41). Eller eksempelvis i A2, hvor læseren får information om den skotske regerings mål om, at ”21 procent af Skotland skal være skov i 2032” (A2, l. 33-34).

I forhold til formidlingen kommer sensation til udtryk i de tre artikler fra VBN, hvilket eksempelvis ses i A1, hvor der lægges tryk på byernes potentiale: ”Men byerne rummer også kæmpe potentialer for netop at reducere CO2-udledningerne.” (A1, l. 17-18). Derudover benyttes vendinger som ”endda udelukkende”, ”verdens første”, ”hele 84 procent”, ”alene i 2018”, ”langt over”, ”mest vidtrækkende”, ”nogensinde”, ”det er første gang” osv. (A1, l. 42 & 50. A2, l. 39, 37 & 38. A3, l. 4, 5 & 36). Sidst kan man fremhæve A3s rubrik, som er skarpt vinklet på retssagen: ”Klimadom over en af Europas største økonomier” (A3, l. 1-2). Heri fremmes sensation via ordvalget og vinklingen.

I Politikens artikler kan det ligeledes vurderes, at sensationskriteriet emnemæssigt er til stede i større eller mindre grad. I A4 lyder rubrikken: ”Chefforhandler finder de helt store ord frem: »Den største klimalov nogensinde« er på vej” (A4, l. 1-4). Den måde, hvorpå chefforhandleren omtaler opstramningen af EU’s kvotesystem, lægger op til, at emnet bryder med det sædvanlige. A5 dækker slutforhandlingerne ved COP27, hvilket i sig selv ikke er

særligt sensationelt. Man kan dog argumentere for, at det er forholdsvist overraskende, at Sveriges regering skifter standpunkt i forhold til oprettelsen af en ny klimafond, som de ellers ”talte dunder imod” (A5, l. 12). Det kan også anskues som sensationelt, at Kina og USA står udenfor aftalen, men idet artiklen er en form for opdateringsartikel, kender man ikke til udfaldet endnu. A6 ligner A5 på emne-niveauet, hvor slutforhandlingerne ved COP27 ikke er sensationelle i sig selv. Det er dog sensationelt, når EU kommer med et stort klimainitiativ, der kan påvirke mange lande. Derudover kan man plædere for, at det er overraskende, at Kina, som verdens største udleder af CO₂, førhen har sidestillet sig med ulandene i kravet om en klimafond. Det nye heri er, at der lægges op til, at Kina også skal være en del af den pulje, der skal betale til ulandene.

Med henblik på research-niveauet er nogle af artiklernes overraskende elementer allerede berørt i ovenstående afsnit. Udover allerede nævnte kan der udpeges et overraskende research-element i A5; nemlig at Pakistan ikke er et af de lande, der skal kompenseres, selvom landet tidligere i år blev ramt af store oversvømmelser (A5, l. 45-50). Der optræder ikke særligt opsigtsvækkende kilder i henholdsvis A4, A5 og A6. I A4 kan tidligere formand for Klimarådet, Peter Birch Sørensen, dog opleves en kende særlig, idet han er positivt stemt over for aftalens ambitioner og samtidigt virker overrasket (A4, l. 36-38).

I Politikens tre artikler benyttes sensationelle vendinger såsom ”kæmpestort”, ”hjørnesten”, ”pludselig”, ”verdens to største”, ”vigtigste punkt på dagsordenen”, ”centralt”, ”heftig modstand” mm. (A4, l. 22 & 6. A5, l. 11, 3 & 24. A6, l. 1 & 31). Man kan antage, at disse fremmer sensationskriteriet i de forskellige artikler, idet de fremhæver, hvordan historierne afviger fra det sædvanlige eller selvfølgelige.

Aktualitet

Nogle former for journalistik fokuserer mere på aktualitet end andre, og i forhold til de seks udvalgte artikler fra VBN og Politiken lader det til, at aktualiteten ikke er i højsædet. Alle tre nyheder fra VBN bærer præg af at være mindre aktuelle, fordi de omhandler emner, der er mere langsigtede eller teoretiske. Samtidig kan det vurderes, at der stadig er noget aktuelt i historierne, da de forskellige initiativer, som bliver fremlagt i artiklerne, er nye og aktuelle.

A1 indikerer allerede i sin rubrik noget, der endnu ikke har fundet sted. Det er altså en historie om noget, der potentielt kan ske, hvis artiklens vinkel følges til dørs. Dette ses i

følgende eksempel ”The Coalition for Urban Transitions vurderer, at byernes drivhusgasudledninger kan mindskes med 90 procent inden 2050” (A1, l. 38-41). Og det er netop ordet ”kan”, der indikerer, at historien kun er aktuel, hvis løsningen i artiklen implementeres og gennemføres. I virkeligheden er artiklen rent faktisk ikke en historie om en begivenhed, men blot om noget, der *kan* bruges til at gøre byerne fossilfrie på sigt. Man kan sige, at det samme gælder nyheden A2, der ligesom før indikerer en fremtidsanskuelser i sin rubrik, der gør nyheden til noget, der kun er historie, hvis dette faktisk sker. Her er det dog en reel ambition fra Skotlands side, og i 2018 var dele af dette mål allerede indfriet (A2, l. 37-39).

Her skiller den sidste artikel fra VBN sig dog lidt ud, da A3 omhandler en begivenhed, der er indtruffet. Da artiklen udgives i 2021, er det dog en måned siden afgørelsen i sagen faldt, men historien aktualiseres af, at der fremsættes nye mål fra den tyske regering: ”Kun to uger efter dommen har den tyske regering sat endnu mere ambitiøse mål [...] ” (A3, l. 42).

Det kan dog argumenteres for, at alle tre historier aktualiseres i forhold til de problemstillinger, de beskæftiger sig med, da de omhandler en overordnet aktuel begivenhed i form af klimakrisen.

Det forholder sig anderledes hos historierne, der er udgivet af Politiken. I alle tilfælde er de publiceret umiddelbart efter, de omhandlende begivenheder er indtruffet. Selvom rubrikken i A4 ligesom de to rubrikker fra VBN indikerer et fremtidsperspektiv, så omhandler historien en reel begivenhed i form af, at EU-parlamentet og EU’s ministerråd er blevet enige om en klimalov.

Bekymringen i mange lande og virksomheder er, at kvotesystemet nu vil øge omkostningerne markant for de virksomheder, som udleder meget CO₂ (A4, l. 58-59). Dette aktualiserer nyheden for flere læsere, da den tager flere hensyn til, hvordan læserne må forholde sig til en sådan begivenhed, der også påvirker økonomien.

I artiklen A6 indikerer vendingen ”i nat”, hvor aktuel artiklen er (A6, l. 1). Mens man lå og sov, udspillede denne begivenhed sig, så den er helt frisk, når læseren modtager den om morgenen. Historien er, ligesom A5, opdateringer af en løbende begivenhed og diskussion, der ligeledes indikerer aktualitet, da læserne bliver opdateret løbende.

Konflikt

Vendes opmærksomheden mod nyhedskriteriet konflikt, der kort fortalt kan forstås som tilstedeværelsen af divergerende synspunkter i en nyhedsartikel, kan det generelt siges, at kriteriet enten ikke er til stede eller kun fylder relativt lidt i artiklerne.

Fraværet af konfliktkriteriet gælder særligt for artiklerne A1 og A2 fra VBN og for A4 fra Politiken. Fælles for artiklerne er, at de er positivt vinklede, og at journalisterne bag ikke har inddraget kilder, der forholder sig kritisk til artiklens emne. Førstnævnte artikel fra VBN handler om, at byernes drivhusgasudledninger kan mindskes med 90 procent inden 2050. Artiklen er vinklet positivt, og der inddrages en ekspertkilde, som er professor, til at bekræfte historien. De øvrige kilder er partskilder, der også er positive.

Artiklen A4 indeholder heller ikke nogen konflikt. Alle inddragede kilder er positivt stemte over for aftalen. Dog nuancerer en af kilderne historien lidt ved også at nævne potentielle negative konsekvenser, som klimaloven kan have for virksomheder i medlemslandene.

I denne artikel er konfliktkriteriet ikke helt så fraværende som ved de to ovennævnte. Dette kommer til udtryk i A4, linje 58-59 og linje 63-65, hvor der hentydes til konfliktfyldte forhold. Her belyses flere sider af emnet ved at fremhæve, at klimaloven vil have konsekvenser, såfremt den vedtages.

A3 omhandler en konflikt mellem klimaaktivister og den tyske stat. Her bliver læseren blot informeret om, at klimaaktivister har lagt sag an mod den tyske regering og vundet. De to kilder, som journalisten selv har opsøgt, er begge partskilder, involverede i retssagen og positivt stemte over for resultatet. Den ene kilde, Luisa Neubauer, kommenterer på, at de har vundet sagen mod den tyske regering (A3, l. 15-17). En anden kilde, der udtaler sig i artiklen, er Felix Ekardt (juraprofessor ved Rostock Universitet, direktør for forskningsenheden Bæredygtighed og Klimapolitik i Leipzig og en af advokaterne, der førte sagen). Han kommenterer også på sagens afgørelse og kalder den ”den mest vidtrækkende beslutning om klimabeskyttelse, der er truffet af en højesteret i verden nogensinde” (A3, l. 33-34). Begge disse kilder er relaterede til retssagen og står så at sige på samme side.

Anderledes forholder det sig med de artikler fra Politiken, der blev nævnt ovenfor. A5 omhandler konflikter mellem lande i forhold til, om der skal oprettes en klimafond og i så fald hvilke lande, compensationen skal omfatte. Artiklen indeholder ikke divergerende synspunkter, men der redegøres for de uenigheder, der er imellem landene – dog hører man

ikke direkte fra USA, Kina eller nogle af de ulande, der potentielt skal modtage/ikke skal modtage kompensation.

Kilderne er alle politiske partskilder, som har interesser i sagen. Formidlingen i artiklen bærer præg af konflikt. Der anvendes udtryk som ”magtfuld allieret” om USA som Kinas medsamsvorne i deres modstand mod oprettelsen af en klimafond (A5, l. 39) og ”sat på plads” om, at Sverige nu pludselig støtter klimafonden (A5, l. 1). I artiklen fremhæves der desuden nogle forhold på en måde, der indikerer en vis indignation fra skribentens side:

“Men Pakistan [...] får således ikke en øre, hvis fonden bliver til virkelighed (A5, l. 47-50)”.

Journalisten fremhæver desuden, at EU’s forslag til en klimafond stiller som betingelse, at den skal hænge sammen med at begrænse mængden af drivhusgasser, der udledes i de lande, som potentielt vil modtage kompensation. Det kommenterer journalisten fra linje 55-59 i A5. Dette uddrag rummer en lignende indignation og fremhæver den konflikt, der er til stede i artiklen.

Artiklen A6 handler ligeledes om forhandlingerne om en klimafond under COP27. Der optræder kun én kilde, Politikens klimaredaktør Magnus Bredsdorff, der var til stede under forhandlingerne. Konflikten i artiklen er den samme som i artiklen ovenfor, der desuden er skrevet af Magnus Bredsdorff senere samme dag. Her har Politiken ikke inddraget divergerende synspunkter. Formidlingen i artiklen bærer præg af konflikt. Der anvendes udtryk som ”sat på plads” (A6, l. 34) om, at Frankrig og Sverige har ændret holdning til klimafonden. Om reaktionen på klimafonden fra USA og EU anvendes udtrykket ”heftig modstand” (A6, l. 31). Her optræder der heller ikke nogen af de kilder, som repræsenterer de forskellige synspunkter i konflikten.

Nedenfor er ovenstående analysepointer visualiseret i vores version af lagkagemodellen. Modellen er som førnævnt udfyldt med +, hvis kriteriet er til stede i artiklen og -, hvis kriteriet ikke er til stede i artiklen. Hvis der i analysen hersker tvivl om, hvorvidt et kriterie er til stede, anvendes +/- . Resten af analysen fortsættes efter modellen.

Artikler	Koder	Aktualitet	Sensation	Identifikation	Væsentlighed	Konflikt
A1	Emne	-	+	-	+/-	-
	Research	-	+/-	-	-	-
	Formidling	+/-	+/-	-	+	-
A2	Emne	+/-	-	-	+/-	-
	Research	-	+/-	-	-	-
	Formidling	+/-	+/-	-	+	-
A3	Emne	+/-	+	+/-	+/-	+/-
	Research	+/-	+/-	+/-	-	-
	Formidling	+	+/-	+/-	+	-
A4	Emne	+	+	-	+	+/-
	Research	+/-	+/-	-	+/-	+/-
	Formidling	+	+/-	-	+	-
A5	Emne	+	+/-	-	+	+
	Research	+/-	+/-	-	+/-	-
	Formidling	+	+/-	-	+	+
A6	Emne	+	+/-	-	+	+
	Research	+/-	+/-	-	+/-	-
	Formidling	+	+/-	-	+	+

Journalistiske roller

I den afsluttende del af analysen anvendes modellen fra metodeafsnittet, hvor vi har operationaliseret de journalistiske roller til at vurdere, hvilke af rollerne der er dominerende i artiklerne.

Der kan argumenteres for, at VBN udadtil skriver artiklerne ud fra en passiv journalistisk rolle, hvor problemer og problemløsninger præsenteres med formidlingsværktøjer som tal, prognoser og inddragelse af ekspertkilder. Der bliver brugt mange talbaserede prognoser i A1 og A2, hvor det i sidstnævnte fremskrives, at 21 procent af Glasgow gerne skulle være dækket af træer i 2032 (A2, l. 32-34). I A3 er formidlingens passivitet ikke baseret på tal som virkemiddel for faktabaseret info, men her bruges i stedet en professor i jura til at vurdere sagens betydning (A3, l. 33-37). Samtidig betyder kildevalget og den manglende inddragelse

af politikere og privatpersoner, at den deliberative journalistrolle ikke dominerer i artiklerne. Dette ses bl.a., når Glasgows plan om at plante 18 millioner flere træer præsenteres uden kobling til, hvorvidt det kunne være et tiltag, man kunne overføre til dansk sammenhæng eller noget, man beder danskere forholde sig til (A3, l. 5-6). I A1 præsenteres et bud på en grøn omstilling af storbyer – også uden at hverken politikere eller borgere inddrages som kilder eller opfordres til særlig handling. Alligevel indeholder artiklen en faktaboks, der indirekte fungerer handlingskoordinerende for politikere ved eks. at skrive: ”Teknologierne for fossilfri transport findes, men der mangler opskalering” (A1). Der synes derfor at være et aktivt træk i artiklens faktaboks, som læner sig op af den journalistiske rolle redningshunden dog uden at være borgerinddragende. Samtidigt kan man også argumentere for, at journalistrollen jagthunden er til stede i artiklen, idet faktaboksen indirekte fungerer som et aktivt middel til at opfordre beslutningstagere til handling.

I artiklerne fra Politiken kan der også identificeres en tendens til passiv formidling udadtil på tværs af de tre artikler ved at formidle handlingsforløb og reaktioner på politiske aftaler med et neutralt sprogbrug. Eksempelvis: ”Både Frans Timmermans og Romina Pourmokhtari lagde vægt på, at hjælpen skal gå til de mest sårbare lande” (A4, l. 45-46). Derudover bliver citater fra kilder fulgt op med dokumentation, så der skabes kontekst for yderligere citater. Eks. bliver en kildes udtalelse om “den største klimalov nogensinde” (A4, l. 14-16) koblet til ordet “faktum” om, hvad aftalen bidrager med.

Ligesom hos VBN har Politiken dog også nogle ordvalg, der kunne indikere en aktiv stillingtagen. Eksempelvis ved ordvalg som “klimasvineri”, “klimasyndere”, “katastroferne” mv. (A4, l. 63. A5, l. 3 & 30), der antyder en grad af normativitet i formidlingen. Udover den umiddelbart passive formidlingstendens synes der derfor at være en implicit vurdering i artiklerne, som særligt er til stede i A6, hvor den eneste kilde er Politikens klimaredaktør, der beskriver en forhandlingsproces under COP27, og i sine beskrivelser bruger ordet “erstatningsansvar”, og selv vurderer ambitionsniveauet som “en smule skuffende” (A6, l. 50; l. 67). Den aktive journalist anerkender, at han eller hun er en nyhedskonstruktør, der har en aktiv tilgang til nyhedsproduktionsprocessen. Man kan derfor argumentere for, at der her indtages en mere aktiv journalistrolle, som læner sig mere op af redningshunden, idet journalisten inddrager normative vurderinger via værdiladede ordvalg. I Politikens artikler præsenterer nyhederne mere informerende end inddragende, ligeså gør de i artiklerne fra

VBN, omend i en lavere grad. Hos Politiken gøres dette gennem kildevalg, der hverken inddrager politikere i Danmark eller borgere/interessenter, der kunne være med til at diskutere problemstillingerne. I A5 er der en grad af den aktive journalistrolle jagthunden til stede, idet toppolitikere fra EU og Sverige inddrages med citater, men disse er givet på pressemøder, og det er altså ikke journalisten, der har stillet dem til ansvar for klimalovgivning (A5, l. 19-20; l. 33-34). Den repræsentative journalistrolle synes at være til stede i A4, hvor en professor bliver bedt om at vurdere for og imod den nye aftale om udvidelse af CO2-kvoter, sådan at læseren selv kan tage stilling. Ligeledes i A6, hvor Politikens Klimaredaktør inddrages som ekspert på kortlægning af landenes holdninger til oprettelsen af en klimafond under COP27.

På baggrund af ovenstående kan man udlede, at både VBN og Politikens formidling trækker på den journalistiske rolleforståelse vagthunden udadtil, idet artiklerne opererer med en passiv og repræsentativ formidling. Når man dog zoomer ind på artiklerne via vores tekstnære metoderedskaber, kan man identificere aktive undertoner, som bærer præg af jagthunden og en grad af redningshunden. I begge medier kan man nemlig se, at kildevalget – en vital del af researchfasen – er forholdsvis begrænset og ensidigt. Begrænset i den forstand, at kilderne i alle seks artikler er fåtallige, og ensidigt i den forstand, at journalisten sjældent har valgt at holde forskellige synspunkter op imod hinanden. På den måde indeholder artiklerne en implicit normativitet og implicite handlingsopfordringer, der kan karakteriseres med journalistrollerne jagthunden og til dels redningshunden (dog uden det borgerinddragende træk ved denne rolle).

Håb – et nyt nyhedskriterium?

Dette afsnit er mindre analyserende end de tidligere, da vi her – på baggrund af vores analyse – ønsker at reflektere over muligheden for, at et nyt nyhedskriterie har fundet vej til klimajournalistikken.

I arbejdet med vores empiri kan det vurderes, at der er et gennemgående træk ved flere af artiklerne, som vores teoretiske koder ikke indfanger. Vi ser afvigelser fra klassisk nyhedsformidling flere steder i artiklerne, når vi tager udgangspunkt i nyhedskriterierne og

vagthunden som den mest klassiske af de journalistiske roller. Dette bliver særligt tydeligt, idet der kan identificeres tilstedeværelsen af et nyt nyhedskriterie i flere af artiklerne.

A1, A2, A3 og A4 har alle sammen noget tilfælles: De appellerer alle sammen til et håb i deres læsere.

Et eksempel er A3, der handler om, at nogle tyske klimaaktivister har vundet en retssag over den tyske stat, som nu skal stramme deres klimalov op. Det er tydeligt i følgende citat fra en af anklagerne, som er medlem af klimabevægelsen Fridays for Future, at artiklen forsøger at engagere sine læsere med håb således, at hvis man arbejder hårdt nok for forandring, kan det rent faktisk lade sig gøre:

Det er en kæmpe succes – for alle og især for os unge, der har været i klimastrejker for vores fremtid i over to år. Vi vil nu fortsætte med at kæmpe for en 1,5-graders politik, der er retfærdig over for fremtidige generationer (A3, l. 15-18).

Det samme gælder i Politikens artikel om CO2-kvoter, hvor størstedelen af teksten og vinklingen er møntet på, at der i det internationale samfund bliver brugt nogle ret bastante værktøjer for at mindske CO2-udledningen. Dette kan indikere, at Politiken også har som kriterium for deres klimajournalistik, at de vil appellere til håbet i deres læsere.

Delkonklusion

Hvordan kan aktivistisk klimajournalistik karakteriseres, og hvilke journalistiske roller indtages i denne type journalistik?

Det var en gennemgående tendens, at de udvalgte historier indeholder en grad af væsentlighed, da de alle kunne vurderes som samfundsrelevante, men i størstedelen af artiklerne blev historiernes hovedbudskab ikke mødt af kritik, og der blev ikke nuanceret pointer med modsatrettede holdninger. Dette er med til at svække væsentligheden, da diskussioner mellem repræsentative aktører ofte er et tegn på, at emnet er væsentligt for samfundet.

I forhold til nyhedskriteriet identifikation kunne vi se, at artikler fra både VBN og Politiken har en lav grad af identifikation pba. manglende erfaringskilder og valg af emner, der ikke påvirker læserne direkte

I artiklerne både fra VBN og Politiken kan det vurderes, at sensationskriteriet er til stede i større eller mindre grad. På emne-niveauet bærer 2 ud af 3 artikler fra VBN præg af sensation i højere grad, hvor det samme gælder 1 ud af 3 artikler fra Politiken. De sidste to artikler fra Politiken bliver i højere grad sensationelle i kraft af research-niveauet. Heri optræder der overraskende elementer i både VBN og Politikens artikler, men der medvirker dog ingen særligt opsigtsvækkende kilder. Til sidst kan det udledes, at der benyttes en grad af sensationelle ord og vendinger som er med til at bevirke, at historierne afviger fra det selvfølgelige. Man kan argumentere for, at de sensationelle ord i større grad kommer fra citater i Politikens artikler, hvor de optræder i brødteksten hos VBN.

Af de seks udvalgte artikler fra hhv. VBN og Politiken synes tre af artiklerne fra VBN at være mindre aktuelle i klassisk forstand, da de omhandler emner, der er mere langsigtede eller teoretiske. De tre artikler fra Politiken synes at være mere aktuelle, da de handler om konkrete begivenheder, der lige nu er relevante for samfundet.

Vender man blikket mod konfliktkriteriet er konklusionen, at det fylder lidt i de analyserede artikler. Artiklerne fra VBN var gennemgående 'solstrålehistorier', hvor der ikke optræder nogen form for kritik. I artiklerne fra Politiken var konfliktkriteriet til stede, men der var en overordnet mangel på kilder, som var uenige eller kritiske. Hvis der endelig optræder en form for konflikt, er det journalisten selv, som redegør for uenigheder i forbindelse med artiklens emne.

På baggrund af ovenstående kan man konkludere, at både VBN og Politikens formidling udadtil trækker på en journalistisk rolleforståelse, der kan karakteriseres med aktionskompassets vagthund, idet artiklerne bærer præg af en passiv og repræsentativ formidling. Dog synes der hos begge medier at være anspor af aktive virkemidler – eksempelvis er kildevalget forholdsvis begrænset hos begge medier, og selvom formidlingen bærer præg af vagthunden, kan deres rolle også anskues som en jagthund, idet researchfasens valg og fravalg fremviser et mere positivt synspunkt på initiativer, der skal løse klimaudfordringer. Desuden bærer dette også præg af redningshunden i og med, at der i den positive vinkling og det ensidige kildebrug kan spores en vis normativitet.

I flere af artiklerne fra både VBN og Politiken kunne vi se, at historierne bar præg af et nyt nyhedskriterium – nemlig håb. Denne håbefulde måde at vinkle på kan ses som et nyt kriterium for en god historie i den aktivistiske klimajournalistik, som er analyseret.

Diskussion

Hvilke objektivitetsforståelser kommer til udtryk i håndteringen af journalistiske normer i aktivistisk klimajournalistik?

I det følgende lægges der vægt på to af de fem VISAK-kriterier, som vi finder særligt relevante for at diskutere hvilke objektivitetsforståelser, der kommer til udtryk i håndteringen af journalistiske normer i aktivistisk klimajournalistik. Der lægges vægt på væsentlighed og konflikt. Desuden inddrages ovenstående analysepointer vedrørende de journalistiske roller. Afslutningsvis berøres nyhedskriteriet håb, som vi kunne identificere i artiklerne fra VBN og i artikel 4 fra Politiken.

Artiklerne, vi har analyseret, lever i en vis grad op til væsentlighedskriteriet. Man kan derfor på den ene side argumentere for, at håndteringen af dette kriterie relaterer sig til objektivitetsforståelsen *hard facts*, som vægter nøjagtighed, faktuelle forhold og oplysninger højt. Heri ligger en implicit forståelse af, at der findes en objektiv virkelighed, som kan gengives i journalistisk formidling (Skovsgaard et al., 2013: 25-26). På den anden side kan der argumenteres for, at når man bevæger sig dybere ned i artiklerne og analyserer, hvilke tal og fakta, der optræder, fylder det egentlig ikke synderligt meget. Denne måde at implementere objektivitet på er derfor ikke den mest dominerende i nogen af artiklerne.

Da der ikke lægges vægt på at præsentere flere perspektiver på de emner, som artiklerne behandler, tyder det på, at implementeringen af objektivitet i artiklerne ikke korrelerer med forståelsen af objektivitet som fraværet af subjektivitet (*no subjectivity*). Denne indebærer, en forventning om, at journalister holder egne meninger ude af deres journalistiske praksis (Skovsgaard et al., 2013: 25-26). Når journalisterne udelukkende inddrager kilder, der repræsenterer ét synspunkt på artiklernes emne, kan der argumenteres for, at det er et udtryk for en subjektiv gengivelse af virkeligheden. Netop dette er særligt relevant, når opmærksomheden vendes mod objektivitetsformen objektivitet som balance (*balance*). Objektivitet som balance kommer til udtryk ved vægtningen af kilder og divergerende synspunkter i et journalistisk produkt (Skovsgaard et al., 2013: 25). Denne objektivitet indfanger altså ikke måden, hvorpå objektivitet implementeres i artiklerne. Dog kan der argumenteres for, at den er til stede i en ændret form i artiklerne fra Politiken, hvor journalisten redegør for diskussioner og tilføjer nuancer til artiklens emne – dog uden inddragelse af kilder.

Som det understreges i analysen, fylder konfliktkriteriet relativt lidt i artiklerne. Nogle af artiklerne er positivt vinklede, hvilket særligt gælder A1 og A2 fra VBN og til dels A4 fra Politiken. I de resterende artikler, hvor konfliktkriteriet er mere til stede, optræder der kun kilder med ensartede perspektiver på emnet for artiklerne. Dette kursiverer ovenstående pointe om objektivitet som balance.

Der kan argumenteres for, at objektivetsformen *value judgments* er til stede i flere af artiklerne, da de enten slet ikke eller kun i ringe grad belyser emnet fra flere sider. Denne opfattelse af objektivitet læner sig op ad den form for klimajournalistik, der efterspørges af de unge mediebrugere (Schrøder et al., 2022: 28). *Value judgments* ses i den positive vinkling i A1 og A2 fra VBN, A4 fra Politiken og i den ensidige brug af kilder i artiklerne generelt. Desuden kan der argumenteres for, at denne måde at implementere objektivitet på kommer til udtryk, når journalisten anvender værdiladede udtryk og inddrager vurderinger, der ikke kommer fra kilder, men fra journalisten selv. Disse vurderinger rummer en normativitet, og i nogle af artiklerne ses også implicite opfordringer til handling. Her er det relevant at nævne den aktive og deliberative journalistiske rolle, redningshunden, som denne opfattelse af objektivitet relaterer sig til. Denne journalistiske rolle er som nævnt negativt stemt overfor idéen om objektivitet som fraværet af subjektivitet og objektivitet som balance, hvilket stemmer overens med det ensidige kildevalg, de positive vinkler og den manglende vægtning af kilder og perspektiver. Desuden er denne journalistiske selvforståelse og objektivetsopfattelse til stede i mediernes beskrivelser af dem selv. De implicite opfordringer til handling, der følger af det ensidige kildevalg og de positive vinkler på initiativer, der tager stilling for klimahandling er imidlertid rettet mod beslutningstagere snarere end mod borgere. Artiklerne omhandler strukturelle forhold, som borgerne ikke har mulighed for at påvirke direkte. På den måde kan der argumenteres for, at den repræsentative og aktive journalistrolle, jagthunden, også lader til at præge selvforståelsen hos journalisterne bag artiklerne. Dog modsiges dette af den manglende vægtning af kilder og synspunkter, der er gennemgående i artiklerne.

Den passive og repræsentative journalistiske rolle, vagthunden, kommer til udtryk, når journalisterne underbygger artiklerne med fakta, tal og citater fra forskere. Desuden kommer den måde at implementere objektivitet på, som er kendetegnende for vagthunden, til udtryk, når journalisterne bag artiklerne fra Politiken nuancerer pointer og nævner konsekvenser, men dette optræder kun i ringe grad og uden inddragelse af relevante kritiske kilder. Der kan argumenteres for, at artiklerne imiterer en implementering af objektivitet, der læner sig op ad

den mest klassiske af de journalistiske roller (vagthunden), da de umiddelbart virker saglige og objektive i deres form, mens de i realiteten bryder med grundlæggende træk fra denne rolle i deres kildevalg og vinkling.

Mogensen (1999) siger, at nyhedsværdien af en given artikel afhænger af, hvor mange af nyhedskriterierne, der er til stede i artiklen og i hvor høj grad, de er til stede. Tilstedeværelsen af nyhedskriterierne legitimerer altså så at sige artiklens nyhedsværdi. Med udgangspunkt i de artikler, vi har analyseret, lader det ikke til at gøre sig gældende i samme omfang i klimajournalistikken. Der kan argumenteres for, at artiklernes relation til klimakrisen i sig selv legitimerer deres værdi i den forstand, at det er en global krise, der vedkommer hele det globale samfund. Det kunne tyde på, at dette forhold udvider handlerummet for klimajournalister. Ud fra analysen lader det eksempelvis ikke til, at der er samme forventning til inddragelse af kilder med divergerende synspunkter. Som analysen viste, kunne vi identificere et nyt nyhedskriterium, nemlig håb, der kan betragtes som et udtryk for, at der sker noget nyt i klimajournalistikken, hvor vægten lægges anderledes, og der dermed rykkes der ved de klassiske nyhedskriterier.

Konklusion

Vi vil nu på baggrund af vores analyse og diskussion besvare problemformuleringen:

Hvordan adskiller praksis i aktivistisk klimajournalistik sig fra journalistiske normer i klassisk nyhedsformidling, og hvilke konsekvenser har det for implementeringen af objektivitetsnormen?

Vi havde en antagelse om, at klimajournalistikken adskiller sig fra klassisk nyhedsformidling. Vores analyse har delvist bekræftet denne antagelse, men vi havde forventet et mere radikalt og tydeligt brud med de klassiske nyhedskriterier og den journalistiske rolle vagthunden, som repræsenterer den mest klassiske form for nyhedsformidling. Det, som for alvor sprang i øjnene og adskilte sig fra den mere traditionelle måde at producere journalistik på, var måden, hvorpå konfliktkriteriet blev nedprioriteret. Der var en generel mangel på divergerende synspunkter og i stedet kun kilder som var overvejende enige. I klassisk nyhedsformidling er det snarere kilder, der repræsenterer forskellige perspektiver på et emne, hvor læseren kan tage stilling selv. I den aktivistiske klimajournalistik virker det som om, at tages der stilling allerede i opbygningen af artiklen, valget af kilder og formidlingen af

budskabet. Dertil er tilstedeværelsen af nyhedskriteriet håb et tegn på, at der sker noget nyt i klimajournalistikken – nemlig at hvis der sker noget godt, som kan opildne til håb er det et kriterie for sig selv.

I artiklerne er der umiddelbart en tendens til overvejende passiv og repræsentativ nyhedsformidling, som det ses hos vagthunden, der er den mest klassiske af de journalistiske roller. Der er ingen eksplicite opfordringer til handlinger (udover faktaboksen i artikel A1 fra VBN) og artiklernes emner er strukturelle af karakter, hvilket medfører, at de ikke er borgerinddragende (i.e. deliberative). Undervejs i analysen blev det dog klart, at alle artiklerne er pro klimahandling, idet de indeholder implicite opfordringer til handling og kun inddrager kilder med ensartede perspektiver. Artiklerne rummer altså nogle aktive elementer i deres implicite opfordringer til handling fra beslutningstagernes side og en implicit normativitet, som adskiller sig fra forståelsen af objektivitet hos de mere klassiske journalistiske roller vagthunden og jagthunden. Implementeringen af objektivitet (value judgments) i artiklerne og den journalistiske rolle, der indtages, indfanges snarere af journalistrollen redningshunden dog uden eksplicit borgerinddragelse.

Artiklerne adskiller sig fra klassisk nyhedsformidling i implementeringen af objektivitet og håndteringen af de klassiske nyhedskriterier. I den klassiske nyhedsformidling vægtes objektivitet forstået som vægning af kilder og synspunkter højt. I de artikler, vi har analyseret, er kildebruget ensidigt, hvilket medfører en implicit normativitet i artiklerne, der er pro klimahandling. Desuden lader det ikke til, at journalisterne bag artiklerne har lagt vægt på tilstedeværelsen af nyhedskriterierne. I den klassiske nyhedsformidling er det tilstedeværelsen af nyhedskriterierne, der legitimerer artiklerne, men tages der udgangspunkt i de artikler, vi har analyseret, lader det til at deres relation til klimakrisen legitimerer, at der ikke lægges samme vægt på tilstedeværelse af de klassiske nyhedskriterier. Med afsæt i artiklerne tyder det på, at journalisters råderum udvides, når de skriver klimajournalistik. Dette gælder særligt for implementeringen af objektivitetsnormen.

Læsevejledning til artikler

I det følgende beskrives de tanker, vi har gjort os i løbet af arbejdsprocessen med vores artikler.

Vores artikler henvender sig til Politiken som medie, da de omhandler klima og flere af dem har fokus på København, som en stor del af Politikens læsere er fra. Desuden bestræber vi os på at formidle artiklerne sagligt ved brugen af ekspertkilder og fokus på nuancer, hvilket snarere minder om Politikens klimajournalistik end Verdens Bedste Nyheder. I enkelte tilfælde har vi anvendt værdiladede ord, som det gøres i artiklerne fra Politiken. Dette leder til en vis grad af normativitet og aktivistisk tilgang til formidlingen. Eksempelvis ville vi gerne være transparente om vores dokumentation, hvilket ikke altid er tilfældet hos Verdens Bedste Nyheder, hvor de flere gange kommer uden om at nævne deres kilder med hyperlink.

I artikellarbejdet har vi valgt ikke at forholde os aktivistisk i samme grad, som de artikler, vi har analyseret, synes at være. I vores analyse kom vi frem til, at de analyserede artikler afveg relativt meget fra de traditionelle journalistiske normer i håndteringen af nyhedskriterierne og implementeringen af objektivitetsnormen. I vores artikler har vi sat os for at nuancere synspunkter og budskaber mere end det, vi så i vores empiri. Vi har valgt at inddrage flere kilder og nuancer, idet projektets formmæssige krav henviser til de normer og etiske retningslinjer, der knytter sig til den journalistiske fagdisciplin på RUC. Vi besluttede at inddrage ekspertkilder, som ikke er tilknyttede en tænketank eller interesseorganisation. Ekspertterne bidrager således med et upartisk perspektiv på eller en kontekst til vores historier. Dette princip blev kun fulgt i enkelte af de artikler, vi har analyseret.

En andet valg har været inddragelsen af forskellige kilder, der nuancerer vores historier, så vores artikler får et repræsentativt præg forstået på den måde, at læserne selv kan tage stilling til, hvad de synes om den diskussion eller det budskab, vores artikel handler om. Dette var en generel mangel i størstedelen af de artikler, vi har analyseret, særligt dem fra Verdens Bedste Nyheder, hvor den positive vinkel gør historierne relativt ensidige.

Samtidig er der dog flere af vores egne historier, som er positivt vinklede. Her har vi lagt vægt på at inddrage en ekspertkilde, som kan nuancere historien, således at artiklerne ikke bliver som de solstrålehistorier, vi så hos Verdens Bedste Nyheder.

For en del af os har det været en udfordring, at klimahistorier ofte giver anledning til politiske diskussioner, hvor der er fare for at bevæge sig væk fra klima som substantielt emne. Denne udfordring har vi tilstræbt at være os bevidste, fordi emnet klima fungerer som den umiddelbare tilknytning til vores projekt, nu hvor vi har afvejet meget fra det, vi fandt frem til i projektets analyse. Samtidig har vores manglende ressourcer i tid og fagspecifikke kompetence gjort det svært at udfordre kilderne på de faglige pointer om klima og grøn omstilling. Denne udfordring skrives der ligeledes om i forskningslitteraturen på området.

Vores artikler

Strømmen i 2022 var grønnere end året før

Trods krig og stigende energipriser er der én ting at glæde sig over: Strømmen i Danmark var i 2022 grønnere end året før. Det har uden tvivl sænket vores CO2-udslip, mener ekspert.

William Springer

Der var ikke meget at smile af i 2022. Som vi så småt vinkede farvel til corona, invaderede Rusland Ukraine, hvilket førte til prisstigninger på varer og energi. Men der er dog et lys i mørket: Danmarks strøm var grønnere end året forinden.

Det fremgår af den grønne erhvervsorganisation Green Power Denmark.

– I 2022 har vi i Danmark produceret langt flere bæredygtige energikilder end i 2021, siger presserådgiver for Green Power Denmark Claus Kaae-Nielsen.

Ifølge tal fra Energinet og Energistyrelsen steg produktionen af bæredygtige energikilder med 21 procent i 2022 sammenlignet med året før.

Sænker CO2-udledningen

Professor i energiplanlægning på Aalborg Universitet Brian Mathiesen er begejstret for udviklingen.

– Det her vil uden tvivl sænke vores CO2-udledning. Jo mere sol og vind vi får ind, jo bedre, siger eksperten.

Mere blæst og solskin

Det viser sig til gengæld, at 2022 var et år med masser af blæst og sol.

– Vinden har i 2022 i gennemsnit været på 4,6 meter i sekundet mod 4,3 meter i sekundet. Det svarer til, at det har blæst 7 procent mere i 2022 end 2021. På samme tid kan vi se, at solen har skinnet 15 procent mere i 2022 end i 2021, siger Klimatolog i DMI Mikael Scharling.

Det har uden tvivl haft effekt på den grønne strøm ifølge Brian Mathiesen.

– Det har en stor betydning. Det kan være vanskeligt at sige, hvad den egentlige grund til udviklingen er. Derfor er det vigtigt at kigge på statistikker, der eliminerer solskin- og vindudsving, siger professoren, som samtidig påpeger, at stigningen i produktionen har haft en stor indvirkning.

Sætter gang i en større udvikling

Brian Mathisen mener, at den nuværende energikrise har sat gang i en større bæredygtig tendens.

– Jo mindre el vi bruger, jo mindre skal de fossile kraftværker i gang. Det gør, at den mere billige strøm, som kommer fra vedvarende energi, bliver brugt først, siger professoren og fortsætter.

– Der er ingen tvivl om, at hele Europa kommer over på grøn strøm hurtigere, end vi havde regnet med. Den energikrise, vi har nu, har accelereret de initiativer, der er for at få mere vedvarende energi i hele Europa, siger Brian Mathiesen.

Prisstigninger møder kritik: ”Hvis man gør den kollektive trafik dyrere, går man baglæns i den grønne omstilling”

Den 15. januar stiger priserne i den kollektive transport med 4,9 procent i gennemsnit. Det møder kritik fra Enhedslistens transportordfører, der betragter det som et tilbageskridt for den grønne omstilling.

Terese Gram

På grund af stigende priser på el og brændstof forhøjer trafikselskaberne priserne fra den 15. januar. Trafikstyrelsen har sat rammen for stigningerne til 4,9 procent i gennemsnit, fremgår det af en pressemeddelelse fra DSB.

Det møder kritik fra Enhedslistens transportordfører, Jette Gottlieb (EL).

– Hvis man gør den kollektive trafik dyrere, går man baglæns i den grønne omstilling. Man er nødt til at understøtte den kollektive trafik, hvis man skal nå en grøn omstilling inden for en overskuelig fremtid, siger hun.

Hos Passagerpuls under Forbrugerrådet Tænk, der arbejder for at skabe gode rammer for brugerne i den kollektive transport, er man bekymret.

– Kollektiv transport er i forvejen blevet omkring 20-25 procent dyrere siden 2010, og bilkørsel er i den samme periode blevet billigere. Vi frygter, at prisstigningerne resulterer i, at der bliver færre passagerer, siger Lars Wiinblad, projektchef i Passagerpuls.

Transportminister Thomas Danielsen (V) anerkender behovet for at genbesøge indretningen af den kollektive transport.

– Der skal være mulighed for at bo og arbejde i alle dele af landet. Det kræver også en velfungerende kollektiv transport. Derfor vil regeringen nedsætte et ekspertudvalg, der skal se på indretningen af den kollektive transport, skriver han i et skriftligt svar.

Kollektiv transport i krise

– Det er ganske åbenlyst, at den kollektive transport er i krise, siger Hjalmar Christiansen, professor ved Center for Transport Analytics på DTU.

Ifølge ham bunder krisen i den måde, hvorpå prisstrukturen er indrettet.

– Der er nogle grundlæggende problemer i den måde, man har opbygget systemet på, som betyder, at på de længere ruter, hvor den kollektive transport er i konkurrence med bilen, så er den kollektive transport relativt dyrere, hvorfor det for mange forekommer mere attraktivt at tage bilen, siger han.

Hjalmar Christiansen fremhæver, at man lægger de store stigninger på korte rejser, således at den kollektive transports konkurrencedygtighed overfor bilen ikke forringes yderligere.

Forsinkelse af trafikprojekt får kritik: Det er afgørende for vores CO2-reduktion

Det blev ikke i 2022, at København fik indført hastighedszoner. Det vækker røre hos Astrid Aller (SF), som mener, at politiet har sat en kæp i hjulet for projektet, der indgår i kommunens klimaplan for 2025.

Maria Ulderup

I hovedstaden bliver ambitionen om at sænke fartgrænserne med 10 km/t forsinket. Tiltaget skulle ellers starte op i Vanløse og Valby i 2022 og kombineres med andre tiltag, der ville skabe reduktioner på 14.500 tons CO2 pr. år. Det står i et notat, som er fremlagt Teknik- og Miljøudvalget. Forsinkelsen forarger udvalgsmedlem Astrid Aller (SF):

– Tiltaget er afgørende for reduktion af Københavns CO2-udledning, siger hun og kalder udskydelsen ‘dybt problematisk’.

Københavns Politi mangler at godkende projektet, før de nye vejskilte kan sættes op, fremgår det af notatet. Det undrer Astrid Aller (SF), for ifølge hende skal politiet kun vurdere, om lovgivningen er sikker for trafikken:

– Der er jo ikke nogen, som kan argumentere for, at lavere hastighed skaber problemer for trafiksikkerheden, siger hun og tilføjer, at hvis ikke tiltaget kan blive til virkelighed, så tager politikerne andre værktøjer i brug for at mindske CO2-udledningerne frem til 2025.

– For vi *skal* i mål med klimaplanen, siger hun.

Mere fart på

Men trafikforsker Harry Lahrman fra Aalborg Universitet forstår ikke, hvorfor politikerne fokuserer på det grønne i aftalen:

- Det har faktisk undret mig, at de taler så meget om klima, fordi tankerne er født i arbejdet med færdselssikkerhed, siger han og tilføjer, at effekten på CO2-reduktion er usikker.

I stedet anbefaler han at øge de økonomiske fordele ved at lade bilen stå. Et centralt bud her er *roadpricing*, hvor borgerne betaler en vejafgift, når de kører rundt i byen.

Også hos tænketanken Concito ser man, at andre tiltag kan tage mere fart ud af trafikken. Her nævner programchef Søren Have, at kommunen kan reducere antallet af parkeringspladser for at gøre livet sværere for bilister. Færre p-pladser indgår da også i 2025-planen, hvor mobilitet samlet skal bidrage med ca. 68.000 tons CO₂-reduktion.

Til tvivlen om tiltagets effekt henviser Astrid Aller (SF) til forvaltningens beregninger, og hun nævner også sikkerhedsgevinsten.

Københavns Politi har fået forelagt kritikken og svarer skriftligt, at sagen behandles, og at de ikke har yderligere kommentarer.

Laboratorier er klimasyndere – og det vil Københavns Universitet nu gøre op med

Københavns Universitet bruger nu et nyt certificeringsprogram til at gøre deres laboratorier mere grønne, men eksperter fastslår, at det skal bruges med omtanke, og at det ikke kan stå alene.

Eva Nylander Thomsen

Du kender nok dét at stå foran adskillige skraldespande med plastik, pap og en dryppende biopose i hænderne.

En bæredygtig adfærd, som nu også er flyttet ind i flere laboratorier på Københavns Universitet. Laboratorier kan nemlig bruge op til ti gange mere energi per kvadratmeter end et gennemsnitligt kontor.

Københavns Universitet er derfor blevet en del af non-profit certificeringsprogrammet LEAF, som er udviklet af University College London. Det fremgår af en pressemeddelelse fra Københavns Universitet.

– Jeg er virkelig overrasket over, at vi har fået så mange med. Det er bare et tilbud til laboratorierne, men mere end 1200 forskere har tilmeldt sig, siger LEAF-programleder på Københavns Universitet Nikoline Borgermann.

Programmet fungerer som en checkliste, man kan tage med ind i laboratoriet for at gøre arbejdet mere bæredygtigt. For eksempel genbrug og reparation af laboratorieudstyr og slukning af apparater. Handlinger, der resulterer i en guld, sølv eller bronze certificering.

Laboratorier er forskellige

Selvom certificeringen har et godt formål, skal man stadig være varsom, mener sikkerhedsleder ved Institut for Kemi på Aarhus Universitet Peter Hald.

– Det kan være et tveægget sværd. Der er nogle laboratorier, hvor du fint kan genbruge din plastik, men der er laboratorier, hvor du risikerer at flytte fokus væk fra, at ultra-rent plastik er afgørende. Det kan give forkerte forskningsresultater, siger han.

Nikoline Borgermann anerkender, at laboratorier er forskellige:

– Laboratorierne skal kun implementere de kriterier, der er relevante for dem, siger hun.

Certificering kan ikke stå alene

Laboratorie-brugerne udfører LEAF-programmet, og derfor overses en vigtig faktor, mener seniorforsker ved Institut for Miljøvidenskab på Aarhus Universitet Hans Sanderson.

– Der ligger en stor CO₂-udledning i de maskiner og måleinstrumenter, som universiteterne køber til deres laboratorier. Man kan derfor godt have certificeringsprogrammer for adfærd i laboratorierne, men det er ikke det, der batter i den sidste ende. Det er indkøbene, som et klimaregnskab kan fokusere på, siger han.

Regeringen vil følge 34 år gammel skovambition til dørs

Regeringen har sat et ambitiøst mål for de danske skove. Hele 250.000 hektar skal pryde landskabet for at komme tættere på et gammelt mål om en fordobling af skovarealet.

Caroline Memborg

I december kunne en SVM-regering præsentere et regeringsgrundlag, der igen byder skovrejsning op til dans, når der skal rejses nye 250.000 hektar.

Det er et ambitiøst mål, mener Anders Frandsen, der er direktør i Dansk Skovforening.

– Det er et stærkt mål, men man skal op i gear, hvis det skal lykkes. Det er fint, man sætter et seriøst mål, der kan lade sig gøre.

Økonomisk incitament er nødvendigt

Planen skal udføres på jord, der allerede er i brug, f.eks. landbrugsjord. Her mener Anders Frandsen, at det er nødvendigt, at der bliver præsenteret et økonomisk incitament, der skal gøre det interessant for flere jordejere at se en forretning i at rejse skov. Det giver også anledning til et større skridt i den grønne retning.

– Det er klogt at få større sammenhængende skovarealer, da det er her, der vil være en egentlig produktion af træ. Der er en stor klimagevinst ved at bytte de materialer ud, der kan substitueres med træ, som beton, stål og plastik, der er langt mere CO2 tungt, siger han.

Et uforpligtende mål

Folketinget satte et mål i 1989 om, at skovarealet skulle fordobles inden for en trægeneration, der rundt regnet svarer til 100 år. Ifølge Danmarks Skovstatistik blev der fra 2015-2018 i gennemsnit rejst 900 hektar om året, og det er langt fra nok i forhold til målet.

Regeringens nye plan er dog ikke noget, der kommer til at gøre meget for målet om 70 procent reduktion i 2030.

– Det er noget, der har en effekt på den lange bane. Især fordi det nok skal tænkes ind i forhold til nogle af de andre politikker man har, der påvirker arealplanlægningen, netop i forhold til ændringer i jord- og landbrugspraksis, siger miljøprofessor på Københavns Universitet Jette Bredahl Jacobsen.

De mange hektar er noget, der kommer til at batte med tiden, hvis man altså begynder i dag, påpeger hun.

– Man satte målet tilbage i firserne. På den måde kan man sige, at det er et uforpligtende mål for den siddende regering.

Skovrejsningen skal hjælpes på vej af private aktører, samt en nyoprettet grøn fond, der ifølge Finansministeriet vil afsætte 53,5 mia. kr. fra 2024-2040 til grønne projekter.

Planen har endnu ingen tidshorisont.

13 nye tiltag skal gøre boliger i landdistrikter grønne – men ekspert sår tvivl om effekt

Finans Danmark og Landdistrikternes Fællesråd står nu klar med et udspil på 13 tiltag, som skal gøre boliger på landet grønnere. Forsker bifalder initiativet, men sår tvivl om effekten, da omstilling til grønne løsninger udleder store mængder CO2.

Magnus Heldager

Når de kolde vintermåneder banker på, skruer vi op for varmen. Der gemmer sig dog et særligt problem i de danske landdistrikter. Her er der nemlig mange, der varmer deres huse med klimaskadende metoder.

Finans Danmark og Landdistrikternes Fællesråd vil nu gøre op med situationen, og sammen har de lavet et udspil, der blandt andet indbefatter et fradrag til energibesparende håndværksydelser.

– At udskifte fossile brændsler til opvarmning med elbaseret eller biomassebaseret opvarmning er en rigtig god idé, da man kommer væk fra de fossile brændsler, siger Steffen Damsgaard, formand for Landdistrikternes Fællesråd.

Hele 40 procent af boligerne i landdistrikterne er i dårlig energimæssig stand, fremgår det af udspillet.

Og det er noget, der boner ud på klimaregnskabet, fortæller Ane Arnth Jensen, viceadministrerende direktør i Finans Danmark.

Et klimaparakoks

Ifølge Per Heiselberg, der er professor ved Institut for Byggeri, By og Miljø ved Aalborg Universitet, falder udspillet falder på et tørt sted.

Han har dog en anke.

Han fremhæver, at forskningen hidtil ikke har fokuseret nok på, hvor meget CO2 det udleder, når man energieffektiviserer.

– Der er også en betydelig CO₂-emission fra de byggematerialer og de forskellige ting, vi bruger til energieffektivisering, og der er ikke rigtig nogen, der har kigget på, hvor stor en belastning det giver for klimaet, hvis vi energieffektiviserer i forhold til den gevinst, vi får, siger professoren.

Fokus på privatøkonomi

Til det siger Ane Arnth Jensen, at tiltagene overordnet vil være positive for klimaet.

– Vi ved, at vores huse, lejligheder og erhvervsejendomme udgør 40 procent af Danmarks samlede energiforbrug. Dermed er der et stort grønt potentiale i at bringe de eksisterende bygninger i bedre energimæssig stand og nedbringe deres klimaaftryk.

Slutteligt understreger hun, at de enkelte boligejeres økonomi også er et vigtigt aspekt af renoveringerne, da den aktuelle energikrise presser pengepungen hos mange.

Litteratur

- Adcock, R. & Collier, D.** (2001). *Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research*. Pp. 529-546. *American Political Science Review*.
- Blom, J.N** (2014). Analyse af medieindhold i dybden I: Hopmann, D. N. & Skovsgaard, M. *Forskningsmetoder i journalistik og politisk kommunikation*. København: Hans Reitzel Forlag.
- Bro, P.** (2006). *Nye Roller i Redaktionslokalerne – Hvad Danske Journalister Gør og Bør*. Pp. 63-70. Århus: Journalistica.
- Flyvbjerg, B.** (2010). Fem misforståelser om casestudiet. I: Brinkmann, S. og Tanggaard, L. *Kvalitative metoder: En grundbog*. Pp. 463-487. København: Hans Reitzels Forlag.
- Gadamer, H. G.** (1999). Forståelsens historicitet som det hermeneutiske princip. I: *Sandhed og metode. Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*. da. oversættelse ved Jørgensen, A. (2004). *Wahrheit und Methode* (1960). Aarhus: Systime Academic.
- Goos, S.** (2022) Nye læsertal viser fremgang til landets aviser. I: *Journalisten*. Tilgået d. 4/1-2022. <https://journalisten.dk/nye-laesertal-viser-fremgang-til-landets-aviser/>
- Krippendorff, K.** (2004). *Content Analysis*. London: Thousand Oaks.
- Kvale, S. & Brinkmann, S.** (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Mogensen, K.** (1999). *Nyhedsværdi: Normative journalistiske nyhedskriterier*. Paper præsenteret ved 14. Nordiske Konference for Medie- og Kommunikationsforskning. Kungälv, Sverige.
- Præstekær, C. E.** (2014). Analyse af Medieindhold i Bredden. I: Hopmann, D. N. & Skovsgaard, M. *Forskningsmetoder i Journalistik og Politisk Kommunikation*. København: Hans Reitzels Forlag
- Schrøder, K. C., Blach-Ørsten, M., & Eberholst, M. K.** (2022). *Danskernes brug af nyhedsmedier 2022*. (1 udg.) Center for Nyhedsforskning. Roskilde: Roskilde Universitet. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7040876>

Schultz, I. (2005). *Bag om nyhedskriterierne: en etnografisk feltanalyse af nyhedsværdier i journalistisk praksis*. Roskilde: Roskilde Universitetscenter.

Skovsgaard, M. et al. (2013). *A Reality Check: How Journalists' Role Perceptions Impact Their Implementation of the Objectivity Norm*. London: Journalism.

Skovgaard, M. & Svith, F. (2014). Validitet og Reliabilitet. I: Hopmann, D. N. & Skovgaard, M. *Forskningsmetoder i Journalistik og Politisk Kommunikation*. København: Hans Reitzels Forlag.

Weldingh, L. (2018). *Nyheder i konstruktiv journalistik* [Kandidatspeciale]. Roskilde: Center for Journalistik.

Ytterstad, A. (2011). *Klimakrisen Udfordrer Objektivitetsidealet i Norsk Journalistikk*. Pp. 323-344.

Ørsten, M. (2007). *Journalistikkens rolle i netværkssamfundet*. Århus: Journalistica.